

**UCHWAŁA NR XLVII/328/13
RADY MIEJSKIEJ W WARCE**

z dnia 18 grudnia 2013 r.

**w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Warka na lata
2014 – 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U z 2013r., poz. 594), art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r.o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013r., poz. 182 z późn. zm.) **Rada Miejska w Warce** uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Warka na lata 2014 – 2020.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Warki.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2014 roku.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY WARKA
NA LATA 2014 – 2020**

Warka 2013r.

Spis treści:

1. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	3
1.1 WSTĘP.....	3
1.2 PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII.....	4
1.3 STRUKTURA DOKUMENTU.....	6
1.4 WARTOŚCI, ZASADY, DEFINICJE.....	6
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	8
2.1 CHARAKTERYSTYKA GMINY WARKA.....	8
2.2 DEMOGRAFIA.....	10
2.3 POMOC SPŁECZNA A PROBLEMY SPOŁECZNE.....	11
2.4 KWESTIA OPIEKI NAD DZIEĆMI.....	17
2.5 KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH.....	19
2.6 ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII W GMINIE WARKA.....	22
2.7 PRZEMOC DOMOWA JAKO ELEMENT PROCESU WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO.....	29
2.8 KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, DŁUGOTRWALEJ CHOROBY I STAROŚCI.....	31
2.9 KWESTIA BEZDOMNOŚCI.....	35
2.10 IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY.....	36
2.11 ANALIZA SWOT.....	39
2.13 PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ.....	43
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	44
3.1 MISJA STRATEGII.....	44
3.2 ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI STRATEGICZNYMI.....	44
3.3 CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	45
3.4 HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII.....	50
3.5 PRIORYTETY STRATEGII I WSKAŹNIKI ICH REALIZACJI.....	50
3.6 WDRAŻANIE STRATEGII I MONITORING.....	51
4. ZAKOŃCZENIE.....	51

1. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1.1. WSTĘP

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 - 2020 jest wieloletnim dokumentem programowym. Ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego jej mieszkańców, w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Obowiązek jego opracowania wynika z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013r., poz. 182 z późn. zm.), który stanowi: *do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.*

Strategia Rozwiązywania Problemów Pomocy Społecznych określa cel, jakim jest rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie oraz sposób w jaki można go osiągnąć. Dla efektywnego rozwoju i stabilizacji gminy istotne znaczenie ma przede wszystkim poprawa jakości życia mieszkańców, umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, a także stworzenie sprawnie działającego systemu pomocy społecznej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju integracji polityki społecznej.

Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji. Strategia jest instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji dla przyszłej integracji.

Niniejsza Strategia opracowana została na lata 2014 – 2020 i będzie podlegała ciągłym zmianom wraz z pojawianiem się nowych problemów społecznych, świadczy to o jej elastyczności co jest procesem pożądanym. Powyższa Strategia będzie miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej, oraz daje możliwość podejmowania decyzji w najbliższym czasie jak i w odległej perspektywie.

1.2. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

Podstawowym aktem prawnym, z którego wynika obowiązek opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2013, poz. 182 z późn. zm.).

Niemniej jednak różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także szereg innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości.

Są to:

1/ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 594), regulująca zakres i charakter zadań spoczywających na gminie, w tym:

- ochronę zdrowia,
- edukację publiczną,
- pomoc społeczną,
- kulturę, w tym biblioteki gminne i inne instytucje kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- gminne budownictwo mieszkaniowe,
- kulturę fizyczną i turystykę, w tym tereny rekreacyjne i urządzenia sportowe,
- współpracę z organizacjami pozarządowymi,
- współpracę ze społecznościami lokalnymi,
- porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli oraz ochronę przeciwpożarową i przeciwpowodziową.

2/ ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r. p.1456) regulująca system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych finansowanych w całości z budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej.

3/ ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 z późn. zm.) określa zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów, warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji, zasady i tryb postępowania, finansowanie świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego oraz działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

4/ ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2013r., poz. 135). Wynikające z niej zadania gminy zostaną szczegółowo omówione w dalszej części dokumentu.

5/ ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).

6/ ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r., Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.). Ustawa określa: warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

7/ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012r., poz. 1356 z późn. zm.). Nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy oraz przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu.

8/ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r., poz.124). ustawa określa zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania narkomanii, zadania i uprawnienia organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania i posiadania substancji, których używanie może doprowadzić do narkomanii.

9/ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie lub przemoc tę stosującą.

10/ ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 674 z późn. zm.). Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.

1.3. STRUKTURA DOKUMENTU

Strategia to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju Gminy i przyjmujący takie kierunki oraz priorytety działania (cele operacyjne i zadania), które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych. Ustalenia zawarte w Strategii stanowią podstawę do prowadzenia przez władze Gminy długookresowej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego. Wokół jej ustaleń muszą koncentrować się działania władz samorządowych, zmierzające do zapewnienia jak najlepszych warunków życia mieszkańców Gminy oraz tworzenia sprzyjających warunków dla dalszego rozwoju gospodarczego.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych.

Przedłożony materiał został opracowany w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Warce.

1.4. WARTOŚCI, ZASADY, DEFINICJE

„Wartość” to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądanego, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich eliminuje, inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności. Wartość jest cechą względną a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej jak i zasady. Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb.

Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych to:

- **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych, zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.

- **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostek nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
- **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
- **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb, w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
- **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
- **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspakajania potrzeb i realizacji interesów.
- **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
- **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

W polityce społecznej często używa się następujących terminów:

- „**Problemy społeczne**” – oznacza to wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym.
- „**Wykluczenie społeczne**” – to sytuacja uniemożliwiająca lub znacznie utrudniająca jednostce lub grupie, zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób.
- „**Integracja społeczna**” – działania wspólnotowe oparte na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności, których celem jest dążenie do społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej, w której obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomagane są jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.
- „**Lokalna polityka społeczna**” – ogół działań organów samorządu terytorialnego zmierzających do poprawy pozycji ekonomicznej i społecznej osób najsłabszych.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła za fundament przy jego opracowywaniu. Wartością tą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpocząć każdy rodzaj oferowanej pomocy.

2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY WARKA

Warka jest gminą miejsko-wiejską zlokalizowaną w województwie mazowieckim, we wschodniej części powiatu grójeckiego. Całkowita powierzchnia miasta i gminy wynosi 20.114 ha, z czego 12,8 % (2.578 ha) stanowią tereny miejskie a pozostałe 87,2% (17.536 ha) - tereny wiejskie.

Liczba mieszkańców gminy utrzymuje się na tym samym poziomie i na dzień 31 grudnia 2012r. wynosiła 19 113 mieszkańców, w tym 9360 mężczyzn i 9753 kobiet.

Na terenach miasta i gminy Warka znajduje się 46 miejscowości, z których największe to:

- Warka;
- Laski;
- Nowa Wieś;
- Konary;
- Michalczew;
- Stara Warka;
- Piaseczno.

Miasto i gmina Warka jest jedną z kilku jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu grójeckiego. Warka sąsiaduje:

- na zachodzie – z gminami powiatu grójeckiego: Chynowem i Jasińcem,
- na południu – z gminami powiatu białobrzeskiego: Promną, Stromcem i gminą miejsko-wiejską Białobrzegami,
- na wschodzie – z gminami powiatu kozienickiego: Grabowem nad Pilicą i Magnuszewem,
- na północy – z gminami Wilga (powiat garwoliński), Sobienie-Jeziorany (powiat otwocki) oraz gminą miejsko-wiejską Górą Kalwarią (powiat piaseczyński).

Pod względem geograficznym obszar gminy położony jest w południowej części Niziny Mazowieckiej na pograniczu Wysoczyzny Rawskiej i Równiny Radomskiej, w dolinie rzeki Pilicy. Dolina ograniczona jest stromą skarpą przechodzącą w wysoczyznę morenową, zbudowaną głównie z glin zwałowych. Średnia wysokość wysoczyzny wynosi 120-130 m n.p.m., a doliny rzek Wisły i Pilicy tworzą taras zalewowy o wysokości średnio 50-90 m n.p.m.

Gmina Warka ma charakter rolniczo-przemysłowy. Na terenach wiejskich podstawowym sektorem gospodarki jest rolnictwo, wyraźnie wyspecjalizowane w kierunku sadowniczym. Sadownicze tereny położone są głównie w zachodniej, północnej i wschodniej części gminy. Działalność usługowo-produkcyjna w gminie koncentruje się głównie na terenie Warki. Największym zakładem w mieście jest Grupa Żywiec A.A Browar w Warce, chociaż dominującą branżą jest przetwórstwo owocowe, której zaplecze stanowią okoliczne uprawy owoców, głównie jabłek, wiśni i truskawek.

Gmina wciąż nie dysponuje wystarczającą liczbą mieszkań socjalnych w stosunku do osób oczekujących. W 2012 roku liczba mieszkań (lokali) socjalnych była na tym samym poziomie w stosunku do 2011 roku. Przy jednoczesnym wzroście osób ubiegających się o nie. Na terenie

gminy funkcjonuje dobrze rozwinięta baza placówek oświatowych, w skład której wchodzi 4 przedszkola, 6 oddziałów przedszkolnych, 7 szkół podstawowych, 2 gimnazja, Liceum

Ogólnokształcące oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych. Warto tu podkreślić, iż liczba dzieci oczekujących na miejsce w przedszkolu sukcesywnie spada. Ponadto w gminie Warka działa 5 świetlic dla dzieci i klubów dla młodzieży, 2 biblioteki, 1 dom kultury, 15 obiektów sportowych, 3 sale widowiskowe oraz 3 podstawowe Zespoły Opieki Zdrowotnej.

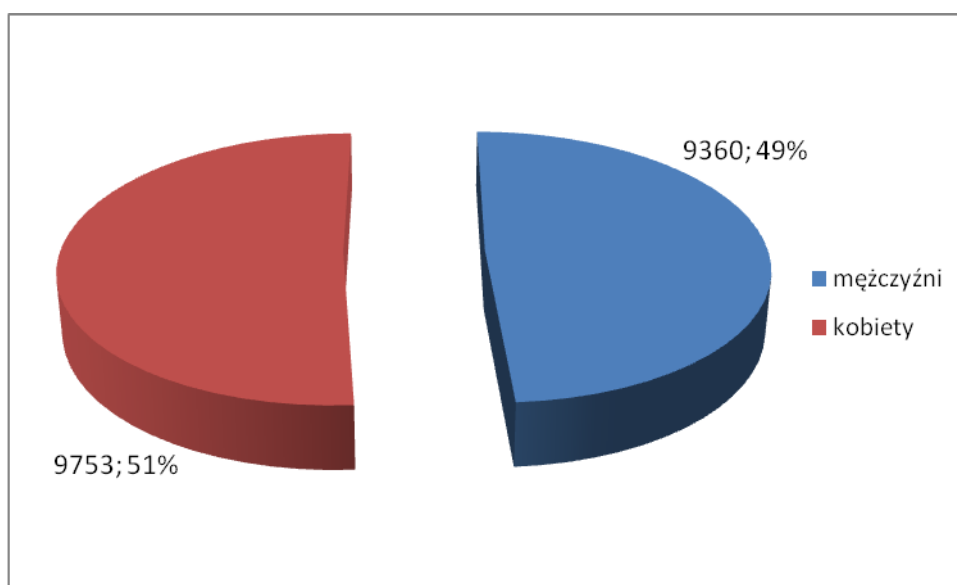
Gmina Warka to atrakcyjne miejsce do życia, pracy oraz podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Niewątpliwie wielką szansą dla rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Warka jest turystyka i agroturystyka. Jest to potencjał dla zagospodarowania zarówno dla mieszkańców jak również możliwość pozyskania inwestorów zewnętrznych. Branża turystyczna to również nowe, atrakcyjne miejsca pracy dla ludzi młodych i dobrze wykształconych, umożliwiające profesjonalizację usług. Gmina Warka posiada doskonałe warunki naturalne. Za czynniki atrakcyjności uznaje się również placówki muzealne i miejsca związane z upamiętnieniem wydarzeń historycznych. Ogromna część bogatej infrastruktury turystycznej, takiej jak pensjonaty, kwatery agroturystyczne czy bary i restauracje, powstałe w dużej mierze dzięki aktywności i zaangażowaniu mieszkańców.

2.2. DEMOGRAFIA

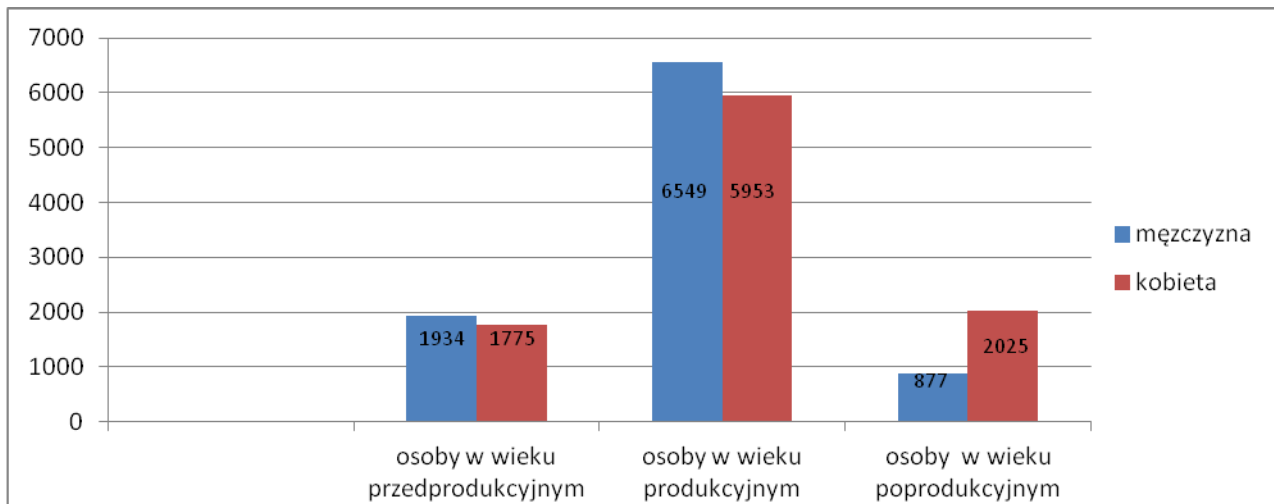
Poniżej prezentujemy sytuację demograficzną gminy Warka.

Ludność gminy:

Dane z Urzędu Miejskiego w Warce

Gminę Warka w 2012 roku zamieszkiwało 19 113 osób, w tym 9753 płci żeńskiej i 9360 płci męskiej.

Dane z Urzędu Miejskiego w Warce

Analizując strukturę wiekową mieszkańców gminy Warka według płci, należy stwierdzić nieznaczną przewagę mężczyzn wśród osób w wieku produkcyjnym, minimalnie więcej w wieku przedprodukcyjnym a zdecydowanie mniej – ponad połowę – w wieku poprodukcyjnym.

2.3. POMOC SPOŁECZNA A PROBLEMY SPOŁECZNE

Pomoc Społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa realizującą zadania zawarte w ustawie o pomocy społecznej, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Podstawowymi przesłankami udzielenia osobom i rodzinom wsparcia w ramach pomocy społecznej jest znalezienie się w trudnej sytuacji życiowej i niemożność jej pokonania mimo uprzedniego wykorzystania własnych środków, możliwości i uprawnień. Pomoc Społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Każdy mieszkaniec Gminy Warka znajdujący się w trudnej sytuacji bytowej, rodzinnej, materialnej, może zgłosić się do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce. Dysfunkcjami uprawniającymi do otrzymania pomocy z Ośrodka w szczególności są:

- ubóstwo;
- sieroctwo;
- bezdomność;

- bezrobocie;
- niepełnosprawność;
- długotrwała lub ciężka choroba;
- przemoc w rodzinie;
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizm lub narkomania;
- zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa;
- klęska żywiołowa lub ekologiczna.

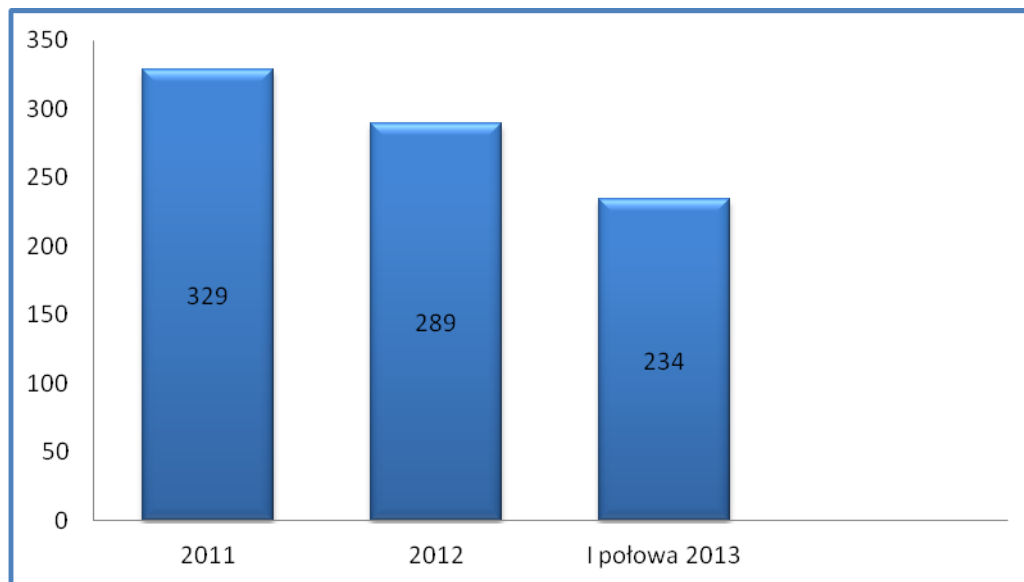
Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy odpowiedzialny jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych);
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Specyfiką działalności systemu pomocy społecznej jest różnorodność kategorii osób korzystających z pomocy społecznej.

Ubóstwo to główna przyczyna ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej. Ustalenie linii ubóstwa a więc osób, które z tego powodu kwalifikują się do uzyskania pomocy opiera się w zasadzie na oszacowaniu bieżących dochodów danej rodziny czy osoby i mieszczona się dochodu rodziny lub osoby w tzw. minimum socjalnym określonym w ustawie o pomocy społecznej jako kryterium dochodowym rodziny. Uzyskanie świadczeń następuje przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w ustawie.

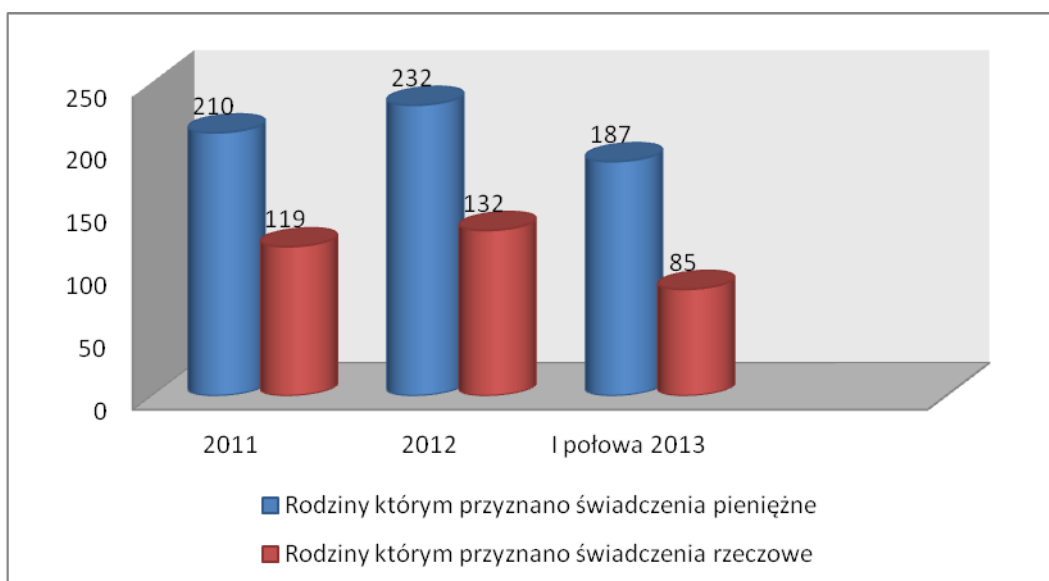
Osoby objęte pomocą społeczną wg przyznanych decyzji administracyjnych w latach 2011 - 2013

Dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce

Jak wynika z przedstawionego wykresu, w latach 2011 – 2012 liczba rodzin korzystających z pomocy ośrodka pomocy społecznej była na podobnym poziomie tj. korzystało około 300 rodzin. Natomiast w 2013 roku liczba ta zdecydowanie wzrosła.

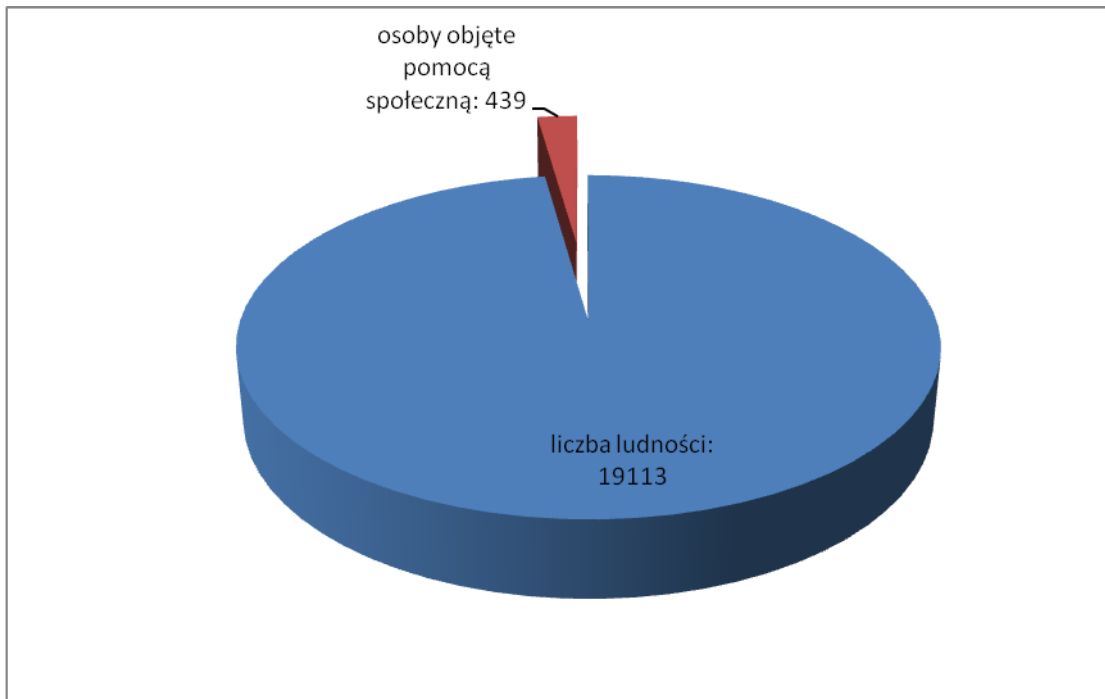
Przyznawana pomoc była zarówno w postaci finansowej jak i rzeczowej, jej zależności przedstawia poniższy wykres:

Dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Analiza danych pozwala stwierdzić, że świadczenia pieniężne są preferowane przez świadczeniobiorców. Ilość świadczeń rzeczowych miała podobną tendencję w latach 2011 i 2012, natomiast niewielki skok daje się zaobserwować w pierwszej połowie 2013 roku. Niektóre rodziny korzystały zarówno z pomocy finansowej jak i rzeczowej.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w rodzinach na tle pozostałych mieszkańców gminy Warka w roku 2012

Dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce

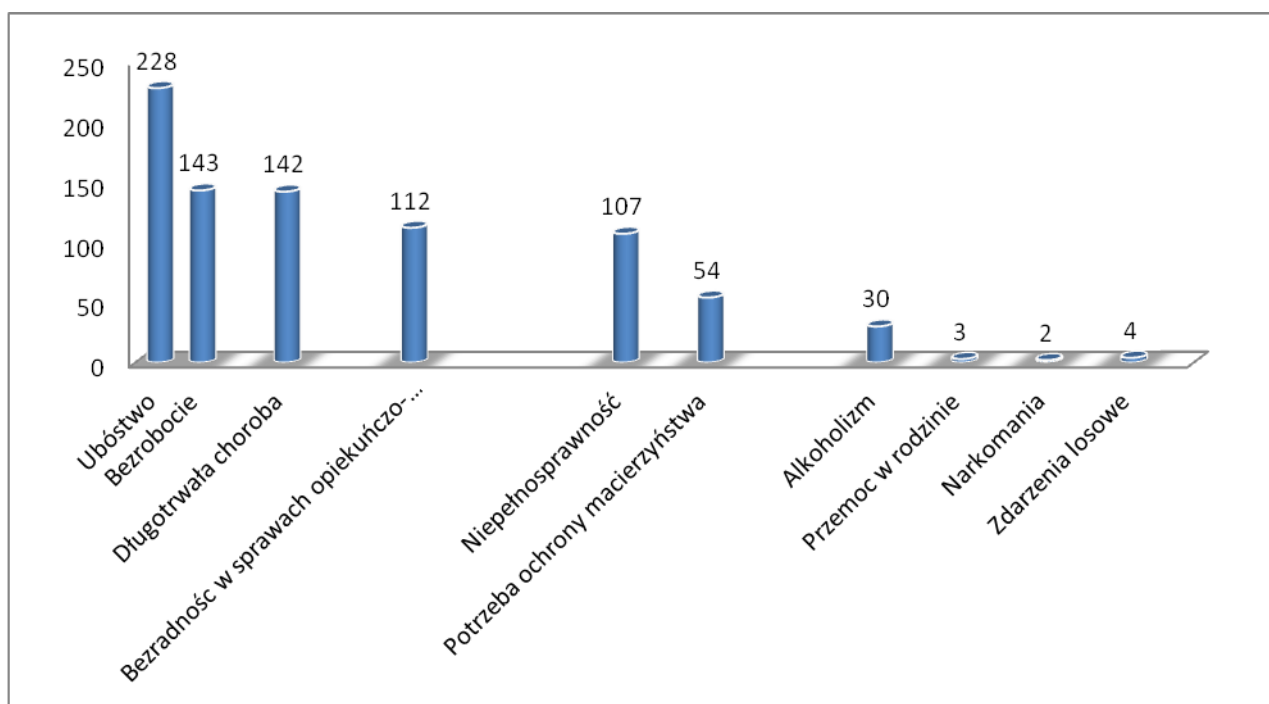
Z analizy danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce wynika, że dominującymi problemami są bezrobocie, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i niepełnosprawność. Z pomocy korzystają również osoby mające trudności w integracji ze środowiskiem – zwolnione z zakładu karnego, powodem przyznawania pomocy jest także potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, przemoc w rodzinie, wielodzietność, bezdomność czy zdarzenie losowe.

W tym miejscu zaznaczyć należy, że w niektórych rodzinach poza ubóstwem występuje więcej niż jedna przyczyna do przyznania pomocy.

Przyczyny, z powodu których głównie przyznawana jest pomoc finansowa w Ośrodku Pomocy w Warce, przedstawia poniższa tabela:

Powody ubiegania się o świadczenia	Liczba rodzin w roku 2011	Liczba rodzin w roku 2012	Liczba rodzin w I półroczu 2013 roku
Ubóstwo	226	228	170
Bezrobocie	133	143	97
Długotrwała choroba	119	142	89
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	84	112	87
Niepełnosprawność	94	107	94
Potrzeba ochrony macierzyństwa	54	54	6
Alkoholizm	36	30	18
Przemoc w rodzinie	2	3	9
Narkomania	2	2	1
Zdarzenie losowe	2	4	1

Dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce

Dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce – 2012 rok

Zasiłki przyznawane są osobom, które mają trudną sytuację życiową w celu wsparcia i wyciągnięcia ich z tej sytuacji. Przyznawane są okresowo, na stałe lub z przeznaczeniem na konkretny cel. Zasiłki mają na celu zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych: zakup żywności, leków i leczenia, opału, odzieży oraz niezbędnych przedmiotów użytku domowego. Wysokość wypłacanych zasiłków uzależniona jest od dochodów osób ubiegających się o pomoc.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warce realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, między innymi koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie.

W Ośrodku zatrudniona jest kadra realizująca cele i zadania wynikające z ustaw.

Zasadniczym celem działania pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna w miarę możliwości doprowadza do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej między innymi należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków pieniężnych, udzielanie pomocy rzeczowej, schronienia, posiłku, ubrania - osobom tego pozbawionym, świadczenie usług opiekuńczych w domu, pokrywanie wydatków na świadczenia zdrowotne, sprawienie pogrzebu, opłacenie składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i zdrowotne, udzielenie pomocy mającej na celu życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem.

Priorytetowym zadaniem jest praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Są to zadania złożone i trudne. Wymagają bowiem uwzględnienia nie tylko aktualnych, doraźnych potrzeb osób i rodzin, lecz także włączenia się w realizację takiego modelu pomocy środowiskowej, który polega na mobilizowaniu osób i rodzin do aktywnego radzenia sobie z problemami przy wykorzystaniu lokalnego potencjału. Pomoc środowiskowa zakłada współdziałanie służb socjalnych z wieloma podmiotami, m.in. policją, sądem, placówkami służby zdrowia, szkołami, urzędami, organizacjami pozarządowymi itp. Klienci pomocy społecznej to przede wszystkim osoby o niskich dochodach, bezrobotni, niepełnosprawni, przewlekle chorzy, osoby niezaradne życiowo, bezradne w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, osoby samotne, alkoholicy, osoby opuszczające zakłady karne.

Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym w postaci usług opiekuńczych w domu, a także organizuje pomoc instytucjonalną kierując je do

domów pomocy społecznej na terenie powiatu lub województwa, gdyż na terenie gminy nie funkcjonują domy pomocy społecznej.

2.4. KWESTIA OPIEKI NAD DZIEĆMI

Jedną z najbardziej trwałych wartości w społeczeństwie jest rodzina. Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i z powodzeniem spełniając swoje zadania stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, więzi i miłości. Rodzina taka, dzięki postawom akceptacji i współdziałania, zaspakaja podstawowe potrzeby psychospołeczne, stwarza okazje do kształtowania osobowości, uczy młode jednostki podstawowych wartości oraz norm powszechnie akceptowanych w danej społeczności. Instytucje oświatowe dopełniają te oddziaływania i wspierają rodzinę w edukowaniu, wychowaniu i opiece nad dzieckiem.

Niestety, często bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodziny, nieumiejętność rozwiązywania problemów z jakimi się boryka, powodują głębokie kryzysy. Są to zazwyczaj bardzo dramatyczne i traumatyczne sytuacje dla wychowujących się tam dzieci.

W takim przypadku ośrodki pomocy społecznej, instytucje oświatowe oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze odgrywają istotną rolę we wsparciu i pomocy rodzinie, podstawowej komórce życia społecznego. Niejednokrotnie jednak instytucje te, poza prowadzeniem działań doraźnych, organizowaniem i prowadzeniem specjalistycznego poradnictwa, kierowaniem placówkami wsparcia dziennego bądź interwencyjnego, są zmuszone przejąć opiekę nad dzieckiem. Aby ograniczyć takie przypadki do minimum, należy w lokalnym środowisku prowadzić prawidłowe działania profilaktyczne, edukacyjne i naprawcze. W Gminie Warka zadania oświatowe oraz opiekuńczo-wychowawcze spełniają przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne. Na terenie Gminy Warka funkcjonuje 7 szkół podstawowych, 2 gimnazja, 5 szkół ponadgimnazjalnych, 4 przedszkola, 6 oddziałów przedszkolnych. Ponadto w Gminie Warka działa 5 świetlic oraz 1 dom kultury.

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały przeprowadzone w szkołach na terenie Gminy ankiety. Pozwoliły one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz przekazały informacje o realizacji działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych prowadzone wśród dzieci i młodzieży. Problemami, które w najpoważniejszym stopniu dotyczą środowisko uczniowskie, są przede wszystkim trudne warunki materialne i ubóstwo rodziny. Uczniowie odczuwają skutki bezrobocia rodziców, ich wyjazdów w celach zarobkowych i pozostawianie dzieci bez opieki, uzależnień od alkoholu oraz złe relacje w rodzinie.

Ponadto z przeprowadzonych badań na podstawie ankiet wynika, iż większość uczniów czuje się na terenie szkoły i w drodze do szkoły w miarę bezpiecznie, mają raczej dobry kontakt z nauczycielami, wiedzą do kogo się zwrócić w razie problemów. Brakuje natomiast spotkań klasowych z psychologiem, zabaw i zajęć integracyjnych, zajęć na boisku sportowym oraz wszelkich kół zainteresowań. Niemniej jednak część ankietowanych wskazała, że w szkołach występują przejawy agresji i przemocy. Największy odsetek bo aż 38 % młodych ludzi przyznaje, iż jest świadkiem przemocy wobec innych uczniów „od czasu do czasu”, kilka razy w miesiącu. Co czwarty uczeń 26 % twierdzi, że ma to miejsce jeszcze rzadziej – raz na pół roku. Nigdy nie miało z nimi do czynienia i nie było świadkiem przemocy w szkole – 10% uczniów. Ale trzeba jednak zwrócić uwagę na fakt, iż częściej niż co dziesiąty uczeń 12 % przyznaje, że jest świadkiem przemocy w szkole częściej niż raz w tygodniu, a 14 % uczniów twierdzi, że ma to miejsce prawie codziennie.

Ankiety na temat funkcjonowania szkoły w środowisku lokalnym zostały przeprowadzone również wśród nauczycieli, zarówno szkół podstawowych jak i gimnazjalnych. Na ich podstawie stwierdzono, że nauczyciele współpracują z wybranymi instytucjami i placówkami tworzącymi system opieki nad dzieckiem i rodziną, przede wszystkim z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Centrum Sportu i Rekreacji. W mniejszym stopniu współpracują z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Świetlicami Opiekuńczo-Wychowawczymi i Terapeutycznymi, Ośrodkami Zdrowia, Kościołami oraz stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi. W minimalnym stopniu współpraca ta przejawia się w kontaktach z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Sądem Rejonowym – Wydział Rodzinny i Opiekuńczy. W niektórych szkołach wciąż nie jest zatrudniony psycholog. Opieką pedagoga natomiast są objęci przede wszystkim uczniowie wywodzący się z rodzin niewydolnych wychowawczo, z problemem alkoholowym, uczniowie przejawiający zaburzenia adaptacyjne, mający problemy w nauce, a także dzieci i młodzież z rodzin, w których występuje przemoc domowa.

Istotną funkcją szkoły jest prowadzenie świetlic szkolnych, niestety są one tylko w 3 szkołach (2 szkoły podstawowe i 1 gimnazjum). Świetlice spełniają funkcje opiekuńczą wobec dzieci dojeżdżających do szkół, ale przede wszystkim prowadzone są w nich zajęcia świetlicowe i opiekuńczo-wychowawcze. Wobec tego niezwykle istotne jest utworzenie świetlic we wszystkich szkołach na terenie gminy.

Szkoły zapewniają uczniom i rodzicom m.in.. następujące formy wsparcia:

- doradztwo pedagogiczne, konsultacje;
- udział w szkolnych kołach zainteresowań;

- interwencje w sytuacjach kryzysowych;
- pomoc i wsparcie w sytuacjach problemowych;
- pedagogizacja rodziców na zebraniach;
- umożliwienie i pomoc w kontaktach z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną;
- realizacja programów profilaktyki z zakresu agresji i przemocy, alkoholizmu.

Niemniej jednak, aby zapewnić dzieciom i młodzieży skuteczniejszą opiekę, należy wzmocnić współpracę z instytucjami w zakresie pedagogizacji rodziców, zwiększenia ilości zajęć pozalekcyjnych oraz zapewnienia dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa.

Z uwagi na to, że w szkołach występują przejawy agresji i przemocy konieczne trzeba temu przeciwdziałać.

Temat ten powinien być podejmowany na godzinach wychowawczych, różnego rodzaju pogadankach profilaktycznych, rozmowach z pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym. Uczniowie poprzez uczestnictwo w różnego rodzaju zajęciach prowadzonych na terenie szkoły mogą nauczyć kompromisu, zgody pomiędzy sobą i rozumienia potrzeb innych. Dobry przykład i autorytet nauczyciela bądź któregośkolwiek z rówieśników, rodziców czy innych osób mogą też przyczynić się do zmniejszenia agresywnych zachowań.

Wychowanie szkolne powinno mieć na uwadze całego ucznia, we wszystkich jego sferach osobowości. Należy traktować ucznia integralnie, z troską o jego harmonię rozwoju. Przyczyni się to do pomocy w tym, by uczynić wychowanka zdolnym do spójności myśli, słowa i czynu, czyli do pełnej, logicznej konsekwencji działania, a także lepiej zrozumieć uczniów, ich pragnienia oraz potrzeby. Nie można tu pominąć żadnej ze sfer wychowania.

2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Bezrobocie stanowi współcześnie jeden z najważniejszych problemów społecznych. Ustawa o pomocy społecznej wymienia bezrobocie w czołówce zjawisk wywołujących trudne sytuacje życiowe uzasadniające udzielenie pomocy socjalnej. Społeczne brzemień bezrobocia jest dotkliwe tym bardziej, że powoduje powstawanie innych obszarów ludzkiej biedy i jest zasadniczym powodem marginalizacji osób i rodzin. Bezrobocie jest jednym z podstawowych źródeł ubóstwa, przyczynia się do powstawania takich zjawisk jak bezdomność, przemoc, alkoholizm, a także zakłóca prawidłowe funkcjonowanie rodziny. Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz tego zjawiska głównie ze względu na duży

stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz „pracy na czarno”. Bezrobocie obniża standard życia i rozszerza obraz patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu.

Z doświadczeń pracowników socjalnych wynika, że bezpośrednim i najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodziny, co wręcz wymusza konieczność korzystania z pomocy społecznej. Mniej widoczne, lecz nie mniej zagrażające spójności rodziny są skutki psychologiczne bezrobocia. W funkcjonowaniu rodzin dotkniętych bezrobociem dochodzi do poważnych zakłóceń. Negatywne zmiany mogą dotyczyć wszystkich funkcji rodziny. Negatywny wpływ bezrobocia na więź małżeńską niesie ze sobą niebezpieczeństwo osłabienia związków uczuciowych i zaburzenia ról małżeńskich i rodzicielskich. Utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstawanie napięć i konfliktów w rodzinie. Z drugiej strony ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia podstawowych potrzeb. Bezrobocie rodziców nie stwarza poczucia bezpieczeństwa u dzieci i negatywnie wpływa na ich dalszą edukację. Często prowadzi do rozpadu rodziny i może być zagrożeniem przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowych a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego. Problem bezrobocia zwłaszcza długotrwałego wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływania. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to w głównej mierze rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na aktywne poszukiwanie zatrudnienia i pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego. Forma, wysokość i okres wypłacania świadczenia powinna być uzależniona od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wyzwalają zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Przeciwdziałanie bezrobociu jest jednym z najważniejszych zadań Gminy, Powiatu. Walka z bezrobociem jest trudnym i długotrwałym przedsięwzięciem, które wymaga współpracy wielu instytucji, firm i organizacji pozarządowych oraz samorządów. Walka z bezrobociem rozumiana jest jako tworzenie nowych miejsc pracy i sprzyjanie ich

powstawaniu. Powiatowy Urząd Pracy w Grójcu realizuje powyższe cele świadcząc następujące usługi na rynku pracy:

- pośrednictwo pracy;
- pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy;
- poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa;
- organizacja szkoleń.

Pośrednictwo pracy- głównym zadaniem pośrednictwa pracy jest pomoc bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pomoc pracodawcom w pozyskaniu pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. Zadaniem pośrednictwa jest także pozyskiwanie ofert pracy oraz nawiązywanie kontaktu z pracodawcami.

Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy – usługi z tego zakresu mają na celu przygotowanie bezrobotnych i poszukujących pracy do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu zatrudnienia poprzez uczestnictwo w zajęciach aktywizacyjnych i szkoleniach z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.

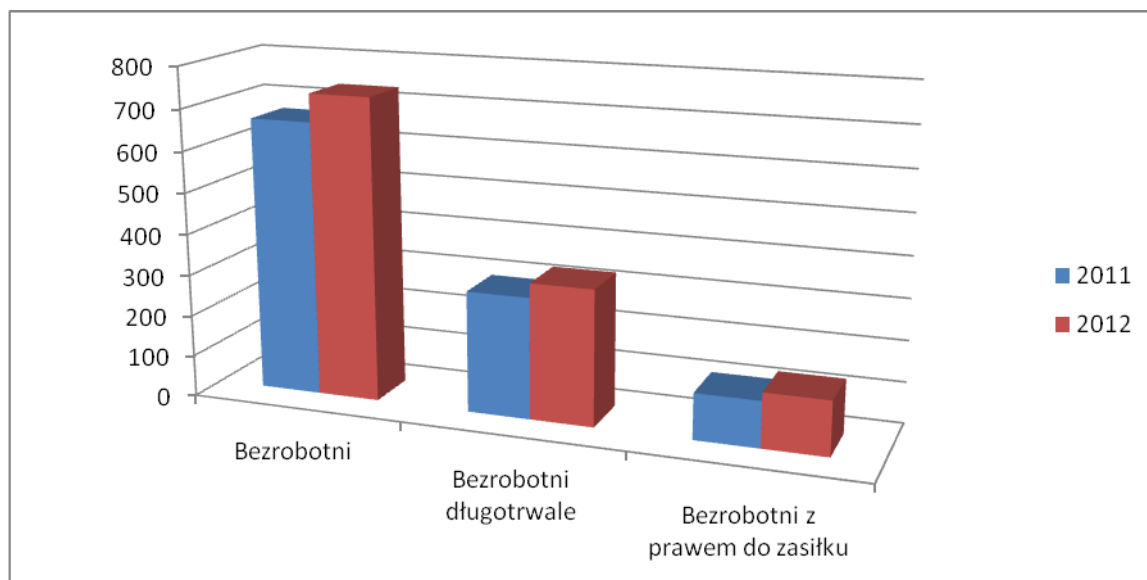
Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa – w przypadku braku możliwości zapewnienia osobom bezrobotnym i poszukującym pracy odpowiedniego zatrudnienia Urząd świadczy usługi poradnictwa zawodowego dla osób zarejestrowanych. Głównym zadaniem poradnictwa zawodowego jest pomoc bezrobotnym i poszukującym pracy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia. Działania doradców zawodowych w głównej mierze polegają na:

- udzielaniu informacji o zawodach, rynku pracy oraz możliwościach szkolenia i kształcenia;
- udzielaniu porad dotyczących wyboru zawodu, zmiany kwalifikacji, podjęcia lub zmiany zatrudnienia;
- inicjowaniu, organizowaniu i prowadzeniu grupowych porad zawodowych dla bezrobotnych i poszukujących pracy.

Organizacja szkoleń – bezrobotni kierowani są na szkolenia, by uzyskać lub uzupełnić umiejętności i kwalifikacje zawodowe.

Miernikami aktywności ekonomicznej rzutującymi na warunki życia oraz poziom zamożności jest liczba osób pracujących, bezrobotnych, a także liczba osób korzystających z pomocy społecznej głównie z powodu bezrobocia. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grójcu z terenu gminy Warka na dzień 31 grudnia 2011 roku to 666 , natomiast na dzień na dzień 31 grudnia 2012r. to 734 osoby.

Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Warka zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grójcu w latach 2011 - 2012

Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu

Wśród osób bezrobotnych z terenu gminy Warka zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grójcu tylko niewielka ich część nabyła prawa i korzysta z zasiłku dla bezrobotnych. Niepokojące jest natomiast, że prawie połowa zarejestrowanych to osoby długotrwale bezrobotne.

Społeczna struktura bezrobocia zasadniczo się nie zmienia. W niezwykle trudnej sytuacji są osoby o niższym poziomie wykształcenia, zwłaszcza podstawowym i zasadniczym zawodowym. Dodatkową barierą jest strukturalny charakter bezrobocia, bowiem w ewidencji osób bezrobotnych dominują osoby długotrwale bezrobotne.

Wysoki poziom bezrobocia wpłynął na ukształtowanie się niekorzystnych zjawisk na rynku pracy. Doszło do ograniczenia popytu na pracę, znacząco obniżył się procent osób aktywnych zawodowo, wzrosła liczba osób zatrudnionych w tzw. szarej strefie.

2.6. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII W GMINIE WARKA

I. Diagnoza sytuacji w Gminie Warka w aspekcie problemu uzależnienia od alkoholu.

Alkoholizm oraz inne uzależnienia, takie jak narkomania i nikotynizm, to zauważalne zjawiska w obszarze pomocy społecznej. Są one trudne do rozwiązania, gdyż zarówno ich źródłem jak i skutkiem są inne problemy. Nadużywanie alkoholu i środków psychoaktywnych

powoduje szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Następstwa te dotyczą nie tylko zdrowia fizycznego i psychicznego. Głównymi problemami współwystępującymi wraz z uzależnieniami są bezdomność, bezrobocie, ubóstwo, dysfunkcjonalność rodziny, długotrwała choroba, przestępczość - w tym przemoc w rodzinie.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm można wymienić uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodziny, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia. Zjawisko narkomanii natomiast wzrasta z kolei z powodu zwiększającej się dostępności do środków psychoaktywnych, pewnego rodzaju mody na zażywanie narkotyków wśród młodzieży, braku autorytetów. Nadużywanie alkoholu nie ogranicza się tylko do szkód osób uzależnionych, lecz dotyczy także członków ich rodzin. Członkowie z najbliższego otoczenia osoby uzależnionej żyją w stanie permanentnego stresu, co staje się przyczyną występowania u nich stałych zaburzeń związanych z przystosowaniem, określonych mianem współuzależnienia. Współuzależnienie nie jest chorobą, ale zespołem nieprawidłowego przystosowania. Osoby współuzależnione wymagają leczenia i mogą uzyskać poprawę stanu zdrowia psychicznego, jeśli skorzystają z pomocy terapeutycznej oferowanej im w placówkach odwykowych.

Wśród członków rodzin osób z problemem alkoholowym, specyficzną grupę stanowią dzieci wychowywane w rodzinach, gdzie jedno lub oboje rodziców nadużywa alkoholu. Dzieci te żyją w silnym stresie oraz doświadczają poczucia niepewności i obaw o przetrwanie i bezpieczeństwo rodziny. Często są świadkami lub ofiarami przemocy.

Różne formy zachowań agresywnych i represyjnych rodziców, zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych i niezaspakajanie potrzeb dziecka, wywierają destrukcyjny wpływ na jego zdrowie fizyczne i psychiczne oraz na proces rozwoju. Należy pamiętać, że przemoc domowa i poważne zaniedbania mogą występować w związku z alkoholem nawet wtedy, gdy nie występuje jeszcze kliniczne zdiagnozowanie uzależnienia od alkoholu, lecz już upijanie się dorosłych członków rodzin. Rezultatem nadużywania alkoholu przez rodziców są niejednokrotnie szkody i krzywdy dzieci trwające przez całe życie.

Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi bezsprzecznie jeden z poważniejszych problemów w naszym społeczeństwie. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców kraju i nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiary i niszczyielskie działania dają się obserwować wśród klientów pomocy społecznej.

Konieczne więc jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego trybu życia w celu likwidacji szkodliwego wpływu choroby alkoholowej na mieszkańców gminy. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz

przeciwdziałania narkomanii oraz podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działań w ramach przysługujących jej uprawnień.

Osoby uzależnione i ich rodziny mogą uczestniczyć w różnego rodzaju zajęciach terapeutycznych realizowanych przede wszystkim w Poradni Leczenia Uzależnień w Grójcu oraz w spotkaniach funkcjonującej przy Parafii Matki Bożej Szkaplerznej Grupy Samopomocowej AA.

Na terenie Gminy Warka działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Kierunki działań wyznaczone przez Komisję obejmują w szczególności:

- propagowanie modelu „trzeźwego stylu życia” poprzez tworzenie systemu oddziaływań profilaktycznych w procesie wychowawczym dzieci i młodzieży;
- zapewnienie mieszkańcom gminy możliwości uzyskania wsparcia oraz profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu problemów wynikających z nadużywania alkoholu;
- zwiększenie zasobów materialnych, metodycznych i organizacyjnych niezbędnych do rozwiązywania problemów alkoholowych;
- podejmowanie działań ukierunkowanych na grupy osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin;
- podejmowanie działań zmierzających do zmniejszenia rozmiarów i dotkliwości problemów jakie niesie ze sobą nadużywanie alkoholu;
- organizacja różnych form wsparcia osobom uzależnionym i ich najbliższym.

Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warce w 2012 roku wpłynęło 31 wniosków, natomiast w okresie I – IX 2013 roku – 28.

Wnioski zostały rozpatrzone następująco:

	2012 rok	I-IX 2013 rok
Liczba osób zaproszonych na posiedzenie GKRPA	31	28
Liczba osób skierowanych do psychologa	13	15
Liczba rodzin monitorowanych przez Zespół Interdyscyplinarny (przemoc wynikająca z problemu alkoholowego)	2	3
Liczba rodzin współpracujących z mediatorem	1	1
Liczba rodzin monitorowanych przez Asystenta Rodziny	0	3
Liczba skierowanych wniosków do Sądu	25 (w tym 11 spraw – kontynuacja z 2011r.)	11 (w tym 7 spraw – kontynuacja z 2012r.)

Dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Powyższa tabela przedstawia problem alkoholowy w Gminie Warka tylko z danych uzyskanych od Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Niemniej jednak problem jest o wiele poważniejszy. Przeprowadzone w 2012 roku badania ankietowe wśród dorosłych mieszkańców gminy wykazały, że prawie 70 % dorosłych uważa, że alkoholizm zajmuje pierwsze miejsce w hierarchii problemów społecznych. Ponad 60 % ankietowanych spróbowała alkoholu w młodości (16-20 lat). Ponadto mieszkańcy gminy sięgają po alkohol dla rozrywki, aby zapomnieć o problemach, w trakcie wszelkich uroczystości rodzinnych czyli okazje te są bardzo częste.

Skala problemów alkoholowych zależy w znacznej mierze od postaw społeczeństwa wobec alkoholu, wiedzy na temat zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu, a także od ilości spożycia napojów alkoholowych. Alkohol zdecydowanie szybciej niszczy organizm i psychikę młodego człowieka niż dorosłego.

W związku z powyższym badanie ankietowe zostało również przeprowadzone wśród młodzieży szkolnej. Prawie 50 % ankietowanych młodych ludzi, podobnie jak dorośli uważa, że alkoholizm zajmuje pierwsze miejsce w hierarchii problemów społecznych. Około 19 % nastolatków nie pije alkoholu a ponad 80 % badanych nie ma żadnego problemu z omijaniem zakazów sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

W związku z powyższym niezbędne jest utworzenie w Gminie Warka Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i jego realizacja.

II. Diagnoza sytuacji w Gminie Warka w aspekcie problemu uzależnienia od narkotyków.

Skala problemowa na terenie Gminy Warka wynikająca z uzależnienia od narkotyków jest trudna do ustalenia. Działania w tym kierunku regulowane są ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii. Problem narkomanii głównie dotyczy dzieci i młodzieży. O problemie tym niechętnie informują pedagodzy czy rodzice osób nieletnich. Aby zmniejszyć problemy narkomanii prowadzone są w szkołach specjalne programy i kampanie społeczne dotyczące szkodliwości używek i środków psychoaktywnych.

Z substancjami toksycznymi można spotkać się w każdym w środowisku: zażywają je ludzie nie tylko z tak zwanego „marginesu społecznego”, są one obecne nie tylko w patologicznych rodzinach lecz często z uzależnieniem od nich borykają się ludzie wpływowi, zamożni, którzy swoje problemy życiowe oraz stres próbują „zabić” właśnie poprzez wprowadzanie się w stan odurzenia. Nieśmiała młodzież, by zdobyć przyjaciół lub zablęsnąć w towarzystwie ośmiela się alkoholem,

zapala pierwszy papieros by nie być gorszą, bierze narkotyki, by pokazać, że jest odważna, że niczego się nie boi. Funkcjonowanie większości z grup nieformalnych, do których młodzież pragnie należeć, by zjednać sobie przyjaciół opiera się właśnie często na zażywaniu różnego rodzaju używek.

Poznanie problemu uzależnień wśród dzieci i młodzieży jest konieczne, by móc przeciwdziałać sięganiu po substancje szkodliwe dla ich zdrowia i życia. Niezwykle ważne jest, by chronić dzieci i młodzież przed zgubnymi skutkami eksperymentowania ze środkami toksycznymi już od najmłodszych lat, by wpoić im wartości, którymi naprawdę warto kierować się w życiu.

Aby zdiagnozować powyższy problem na terenie Gminy Warka została w szkołach oraz wśród dorosłych mieszkańców Gminy przeprowadzona ankieta celem określenia wielkości zjawiska zażywania narkotyków i środków psychoaktywnych jakimi są m.in. dopalacze. Zjawisko to jest problemem występującym od wielu lat i sukcesywnie się zwiększa.

Przedmiotem badań było przede wszystkim uzyskanie odpowiedzi na zasadnicze pytanie, czy młodzież ostatnich klas szkół podstawowych oraz ostatnich klas szkół gimnazjalnych sięga po środki uzależniające oraz czy ma świadomość negatywnego wpływu tych środków na organizm człowieka.

Badanie zostało przeprowadzone przełomie IX i X 2013 roku za pomocą ankiety anonimowej skierowanej do dzieci i młodzieży z klas VI szkół podstawowych i III klas gimnazjum oraz do kadry pedagogicznej.

Z przeprowadzonej diagnozy wśród młodzieży na terenie Gminy Warka wynika, że młodzież szkolna staje w obliczu wielu niebezpieczeństw, m.in. takich jak narkotyki. Niestety te używki są coraz bardziej popularne, większość młodzieży jeżeli chodzi o dostępność do narkotyków określa ją jako łatwą. Uczniowie przyznają, że otrzymują narkotyki od znajomych.

W szkołach na bieżąco powinny być realizowane zajęcia profilaktyczne, których celem jest przekazywanie uczniom informacji na temat negatywnego działania środków uzależniających na organizm młodego człowieka, zapoznanie uczniów z terminem uzależnienia, jego objawami i skutkami oraz zachęcanie do zdrowego stylu życia wolnego od nałogów.

Szczególnie ważnym czynnikiem chroniącym młodzież od sięgania po różnego rodzaju środki uzależniające są więzi emocjonalne w rodzinach, możliwość realizacji zainteresowań, poszanowanie praw, norm, wartości, autorytetów lub przynależności do pozytywnych grup społecznych.

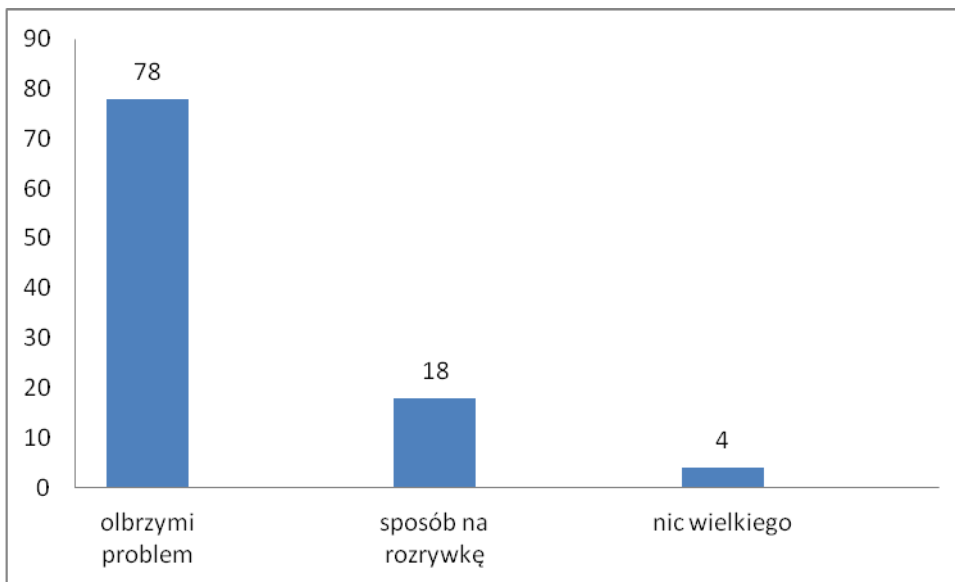
Uczestniczący w badaniach pedagodzy wskazali potrzebę organizowania zajęć mających na celu motywowanie uczniów do większego zainteresowania życiem szkoły, środowiska i rozwojem

własnych zainteresowań i zdolności Podkreślali konieczność zapewnienia uczniom dostępu do szerszej oferty zagospodarowania czasu wolnego i promowania pozytywnych wzorców zachowań.

Na podstawie przeprowadzonych badań za pomocą ankiet, wyłoniono najistotniejsze kwestie związane z używaniem narkotyków oraz kierunki przeciwdziałania narkomanii.

Odpowiedzi na podstawowe pytania rysują się w następujący sposób:

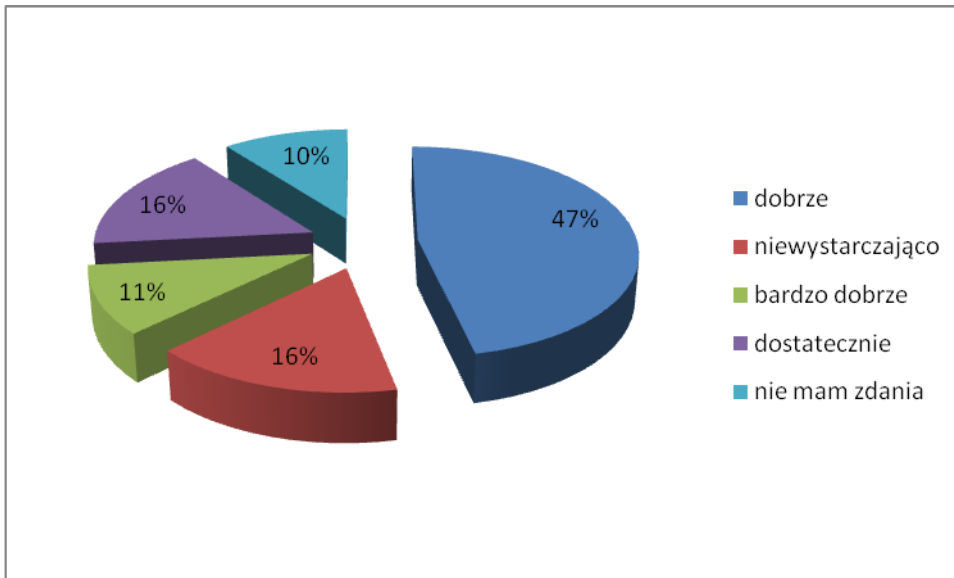
Czy Twoim zdaniem narkotyki w naszym społeczeństwie to: (odpowiedzi dorosłych mieszkańców Gminy)

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku

Zdaniem 78 % respondentów narkotyki stanowią olbrzymi problem dla społeczeństwa. Innego zdania jest 18 % badanych, uważają oni, że narkotyki są sposobem na rozrywkę. Z kolei dla 4 % badanych narkotyki to nic wielkiego.

Ocena działań związanych z profilaktyką narkotykową (odpowiedzi dorosłych mieszkańców Gminy)

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku

Oceniając realizowane w Gminie działania związane z profilaktyką narkotykową, prawie połowa bo 47 % ocenia działania związane z profilaktyką narkotykową jako wystarczające. Negatywne opinie w tej kwestii wyraziło 16 % ankietowanych. Pozostali oceniali je dostatecznie 16 % lub bardzo dobrze 11 %. Nie miało zdania w tej sprawie aż 10 % ankietowanych. Z ankiet przeprowadzonych wśród młodzieży szkolnej wynika, iż młodzież gminnych szkół uważa, że dostęp do narkotyków jest łatwy 6 %, 28 % stwierdziło, że jest on zróżnicowany, 44 % badanych było zdania, że dostęp do narkotyków jest trudny a pozostałe 22 % nie miało na ten temat zdania.

Zdaniem 36 % badanych uczniów narkotyki stanowią atrakcję dla młodzieży, odmiennego zdania jest 32 %, również 32 % respondentów nie miało zdania na ten temat. Problem narkotykowy ma charakter interdyscyplinarny. Znajdować się powinien w sferze zainteresowań różnych służb i instytucji takich, jak:

- oświata, służba zdrowia, pomoc społeczna, organy pozarządowe, ścigania i sprawiedliwości, media.

Każde z nich bowiem postrzega problem z innej strony.

Wszystkie programy profilaktyczne i zapobiegawcze powinny zostać opracowane z myślą o dzieciach i młodzieży, aby rozwijać ich umiejętności radzenia sobie z różnymi trudnymi sytuacjami i problemami mogącymi sprzyjać sięganiu po narkotyki oraz inne substancje psychoaktywne.

Na terenie Gminy Warka zasadne jest zintensyfikowanie przedsięwzięć profilaktycznych w środowisku lokalnym i zwiększenie jakości działań edukacyjno-profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży.

W związku z powyższym opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014 – 2016 stanowiący element Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

2.7. PRZEMOC DOMOWA JAKO ELEMENT PROCESU WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

Niekorzystnym zjawiskiem społecznym, determinującym proces wykluczenia społecznego szeregu rodzin jest przemoc społeczna. Nie ogranicza się ona do rodzin z problemem alkoholowym, jednak problem ten zwiększa ryzyko jej występowania.

Biorąc pod uwagę dane i informacje z instytucji stykających się z przemocą domową można założyć, że większość osób doznających pozostaje poza oddziaływaniami, które mogłyby przemoc zatrzymać i pomóc ofiarom w sposób profesjonalny. W praktyce pomoc taka jest udzielana przede wszystkim w jednostkach leczenia odwykowego dla członków osób uzależnionych oraz w nielicznych placówkach prowadzonych przez organizacje pozarządowe. Również w przypadku sprawców przemocy brak jest oferty pomocy psychologicznej i terapii, poza częścią jednostek leczenia odwykowego i w pewnej mierze niektórymi zakładami karnymi.

Przemoc domową, zwaną też przemocą w rodzinie, można najogólniej zdefiniować jako zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody. Najczęściej przyczyną przemocy i agresji w rodzinie jest: alkoholizm, konflikty rodzinne, destrukcja podstawowych funkcji rodziny, rozwody, upadek dobrych obyczajów w rodzinach. Przemoc w rodzinie powoduje łamanie norm moralno – prawnych, zastraszanie dzieci, agresje, depresje i choroby psychiczne. Ofiarami przemocy są zazwyczaj kobiety i dzieci, rzadziej mężczyźni. W stosunku do dzieci przemoc stosują zazwyczaj obydwój rodzice. Oboje są sprawcami zaniedbań, jednak z opinii pracowników socjalnych wynika, że w większym stopniu to mężczyźni zostawiają rodziny, unikając łożenia na ich utrzymanie i odpowiedzialności za wychowanie dzieci. Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie wymaga zintegrowanego działania wielu instytucji i podmiotów wykonujących zadania z tego zakresu. Przemoc w rodzinie to wciąż temat tabu, dlatego ofiarom przemocy tak trudno uzyskać fachową pomoc. Również dlatego dane statystyczne daleko odbiegają od rzeczywistej liczby i skali zjawiska. Skala ta bowiem jest trudna do precyzyjnego

określenia. Pomoc ofiarom przemocy ułatwiają działania w ramach procedury „Niebieskiej Karty”, która jest dokumentem służbowym wypełnianym przez funkcjonariusza policji lub pracownika socjalnego. Ułatwia ona uporządkowaną rejestrację wydarzeń. Pomaga w prowadzeniu działań prewencyjnych wobec rodziny, w której dochodzi do przemocy.

Dokumentacja „Niebieskiej Karty” jest wykorzystywana i stanowi podstawę przy kierowaniu sprawy na drogę postępowania sądowego. W roku 2010 został uchwalony Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochronie jej Ofiar na podstawie którego powołano Zespół Interdyscyplinarny. Głównym jego zadaniem jest tworzenie gminnego systemu pomocy ofiarom przemocy domowej przy współpracy różnych osób, instytucji i organizacji.

Do głównych zadań Zespołu należy:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce;
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warce;
- Komisariatu Policji w Warce;
- Sądu Rejonowego w Grójcu;
- Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Warce;
- Stowarzyszenia na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „TECZA” w Warce.

W ramach wspomnianej procedury „Niebieskiej Karty” każdy przypadek występowania przemocy zostaje odnotowany.

Pracę Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na terenie gminy Warka przedstawia poniższa tabela:

	2012 rok	I – IX 2013 rok
Ilość sporządzonych „Niebieskich Kart” część A	52	20
Ilość powołanych Grup Roboczych	41	17
Ilość posiedzeń Grup Roboczych	159	122

Ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty” nie odzwierciedla jednak istoty problemu przemocy występującej na terenie Gminy Warka.

Przeprowadzone zarówno wśród dorosłych mieszkańców gminy jak też młodzieży szkolnej ankiety na temat w/w problemu wykazały, iż problem ten jest bardzo poważny. Niemniej jednak z uwagi na strach i wstyd wobec społeczeństwa ofiary przemocy często nie podejmują żadnych działań. Większość dorosłych wie gdzie szukać pomocy. Młodzież niejednokrotnie zaznaczała, że nie wie do kogo się zgłosić z problemem, nielicznie podawali policję i sąd. Kilku młodych ankietowanych mieszkańców Gminy deklarowało, iż chętnie skorzystałoby z telefonu zaufania. Ta forma pomocy jest dostępna od X 2013 roku m.in. w Ośrodku Pomocy Społecznej.

2.8. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, DŁUGOTRWALEJ CHOROBY I STAROŚCI

Niepełnosprawności, oprócz uszkodzenia ciała czy choroby, wciąż często towarzyszą liczne bariery: ekonomiczne, architektoniczne, środowiskowe, brak tolerancji dla odmienności w swoich społeczeństwach, ograniczony dostęp do wszystkich społecznych zasobów, dyskryminacja w wielu dziedzinach życia społecznego. Z uwagi na ogromną złożoność problemu opracowane działania muszą być wielkoobszarowe nakierowane na społeczeństwo, rodzinę osoby niepełnosprawnej oraz jednostkę.

Niepełnosprawność jest jednym z poważnych zjawisk i problemów współczesnego świata. Znaczenie tych problemów wynika z rozmiarów i powszechności jej występowania w populacji, a także z konsekwencji jakie wywołuje w sensie indywidualnym i społecznym.

Powszechność zjawiska stawia przed społecznością obowiązek podejmowania działań zapobiegających ich powstawaniu. Działania te muszą być podejmowane przez samorząd, instytucje i społeczność lokalną. Tylko szeroko rozpowszechnione działania społeczne mogą przynieść wymierne efekty.

Osoby niepełnosprawne przez lata były spychane na margines społeczny. W polskim systemie prawa problematyka niepełnosprawności jest poruszana w różnych źródłach prawa, w tym w ustawie o pomocy społecznej. Obowiązek udzielania wsparcia osobom niepełnosprawnym regulowała już pierwsza ustawa „O opiece społecznej” z 1923 roku. Obecnie sytuację prawną osoby niepełnosprawnej reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U z 2011r., Nr 127, poz.721 z późn. zm.), do omawianej problematyki odnosi się również ustawa o pomocy społecznej, uznając niepełnosprawność jako jedną z okoliczności uzasadniających przyznanie świadczenia z pomocy społecznej. W szczególności do niepełnosprawnych i długotrwale chorych kierowane jest wsparcie w postaci zasiłku stałego, okresowego i celowego, a także usługi opiekuńcze oraz prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Zmieniający się i upadający system służby zdrowia powoduje powstawanie barier dla osób wymagających pomocy medycznej. Są to między innymi bariery: ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów w zakładach kontraktowanych przez NFZ zwłaszcza gdy sytuacja wymaga pilnej i natychmiastowej konsultacji medycznej; brak odpowiedniego sprzętu diagnostycznego w zakładach opieki zdrowotnej co zmusza osoby chore i niepełnosprawne do szukania miejsc poza terenem gminy Warka gdzie ten sprzęt jest dostępny; bariera finansowa uniemożliwiająca zakup niezbędnych leków czy sprzętu ortopedycznego lub rehabilitacyjnego. W takich sytuacjach osoby te zwracają się do pracownika socjalnego. Przyspieszony wzrost liczby osób niepełnosprawnych wyznacza coraz większą rangę tego zjawiska wśród innych problemów społecznych. Sytuacja ta stawia przed polityką społeczną nowe zadania: stworzenie odpowiednich zabezpieczeń, podjęcie działań osłonowych, rozwijanie służb społecznych. Poznawanie i rozumienie problemów osób niepełnosprawnych jest zadaniem całego społeczeństwa.

Niepełnosprawność jest jednym z powodów trudnej sytuacji życiowej klientów pomocy społecznej, uprawniającej do uzyskania wsparcia.

Problem niepełnosprawności może z biegiem czasu nasilić się z uwagi na procesy demograficzne. Zgodnie z diagnozą zawartą w „Strategii ” wzrost udziału osób starszych, w ogólnej populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne napotykają liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem. Formułując kierunki polityki społecznej Gminy Warka należy pamiętać o prowadzeniu szeroko zakrojonych działań, których celem jest przeciwdziałanie społecznemu wykluczeniu osób niepełnosprawnych, prowadzących do większej ich aktywności zawodowej i społecznej. Rodzina z osobą niepełnosprawną wymaga z reguły zindywidualizowanych, dostosowanych do jej potrzeb form pomocy, tym bardziej, ze przeżywa silne negatywne emocje

i poważnemu zakłóceniu ulegają relacje między członkami rodziny. W dochodzeniu do równowagi w rodzinie potrzebne jest jak najwcześniejsze wsparcie, by umożliwić jej nie tylko opiekę nad osobą niepełnosprawną i pomoc w pracy nad jej rozwojem, lecz także pomoc w realizacji aspiracji życiowych wszystkich członków rodziny. Należy zaznaczyć, że nie zawsze o takie wsparcie rodziny zwracają się do „instytucji”. Istotną rolą pomocową odgrywają organizacje pozarządowe i grupy samopomocowe. Ponadto w rodzinie występuje niejednokrotnie ograniczenie dochodów, ograniczenie aktywności zawodowej jej członków oraz zwiększenie wydatków na leczenie i rehabilitację. Często rodzice wychowujący niepełnosprawne dziecko rezygnują z pracy w celu zapewnienia mu stałej opieki i przy spełnieniu kryterium dochodowego korzystają ze świadczeń opiekuńczych realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej. Problem osób niepełnosprawnych w Gminie jest bliski zarówno pracownikom samorządowym jak i społeczności lokalnej. Tym problemem na terenie Gminy zajmują się głównie: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Warsztat Terapii Zajęciowej, Ośrodki Zdrowia i organizacje pozarządowe. Działania tych podmiotów zmierzają do zabezpieczenia podstawowych potrzeb życiowych, pomoc w dofinansowaniu zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego, rehabilitacji, likwidacji barier architektonicznych a także działań integrujących osoby niepełnosprawne ze społecznością lokalną.

Ośrodek wraz z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w dalszym ciągu będzie podejmował działania zmierzające do wyrównywania szans i integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz umożliwiania im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym i wspieraniu ich rodzin. Istotną rolę w systemie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych zwłaszcza młodych, odgrywają usługi udzielane w warsztacie terapii zajęciowej. Warsztat oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja tego celu odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania :

- umiejętności wykonywania czynności dnia codziennego oraz zaradności osobistej;
- psychofizycznych sprawności oraz podstawowych specjalistycznych umiejętności zawodowych umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym lub podjęcie pracy.

Na terenie Gminy Warka działa 1 Warsztat Terapii Zajęciowej dla osób niepełnosprawnych. Rehabilitacja odbywa się zgodnie z indywidualnym programem, którego celem jest poprawa i rozwój kondycji fizycznej i psychicznej uczestników, aktywizacja

i przygotowanie do życia w społeczeństwie, również do podjęcia pracy. Terapia prowadzona jest w zakresie samoobsługi i czynności dnia codziennego, pokonywania trudności związanych z radzeniem sobie w różnych skomplikowanych sytuacjach. Uczestnicy WTZ nabywają umiejętności obsługi komputera, wykonywania przedmiotów użytkowych i artystycznych.

Liczba osób starszych, emerytów, rencistów z roku na rok zwiększa się. Prognozy demograficzne wskazują, że w kolejnych latach procent osób w starszym wieku w całej populacji będzie systematycznie wrastać. Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć : samotność, przewlekłą chorobę, niepełnosprawność, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Zmieniająca się struktura i funkcje współczesnej rodziny nie sprzyjają kształtowaniu się warunków do sprawowania opieki nad sędziwym członkiem rodziny. Coraz częściej osoby starsze tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe, a jeśli już mieszkają razem z dziećmi, to przede wszystkim ich świadczenia emerytalne stanowią źródło pewnego i stałego dochodu rodzin wielopokoleniowych.

Ludzie starsi objęci systemem pomocy społecznej w Warce korzystają z różnych form wsparcia, w tym między innymi:

- usług opiekuńczych;
- pomocy materialnej;
- uczestnictwa w klubach seniora;
- uczestnictwa w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku;
- pobytu w domu pomocy społecznej lub zakładzie opiekuńczo - leczniczym.

Głównym powodem podejmowania decyzji przez osoby starsze, chore i niepełnosprawne o umieszczeniu w domu pomocy społecznej jest ich niepełnosprawność oraz brak systematycznej pomocy ze strony rodziny oraz warunki mieszkaniowe, które uniemożliwiają organizacji życia w taki sposób, by mogły pozostać w dotychczasowym miejscu zamieszkania.

Starość jest okresem trudnym, człowiek musi zostać do niej odpowiednio przygotowany. Znamiennej rolę w tym procesie odgrywają Kluby Seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku, instytucje wspierające osoby starsze, rodzina, znajomi i cała społeczność.

W związku z postępującym procesem starzenia się ludności naszego kraju następuje systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Analogiczną sytuację można zaobserwować również w naszej gminie. Aktywizacja i integracja w środowisku lokalnym osób w wieku poprodukcyjnym powinna być realizowana przez promowanie i wspieranie rozwiązań służących pełniejszej integracji społecznej. Przede wszystkim chodzi o wzmacnianie różnych form samoorganizacji, samodzielności i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Ważne są także działania wspierające więzi międzypokoleniowe i poczucie odpowiedzialności młodszych pokoleń za osoby starsze z otoczenia rodzinnego i sąsiedzkiego. W pomocy społecznej dąży się

do tego, aby działania podejmowane dla tej grupy osób przyczyniały się do większej aktywności, samodzielności i utrzymania kondycji psychofizycznej osób starszych na jak najwyższym poziomie. W większym zakresie wykorzystanie zasobów intelektualnych i twórczych osób starszych do aktywizacji środowiska lokalnego.

2.9. KWESTIA BEZDOMNOŚCI

Ubożenie społeczeństwa, spowodowane głównie brakiem pracy, eksmisjami, degradacja jednostek spowodowaną uzależnieniami, prowadzi często do tego, że ludzie tracąc oparcie w rodzinie, stają się osobami bezdomnymi. W ostatnich latach zjawisko bezdomności coraz częściej dotyczy ludzi młodych osób z wyższym wykształceniem, jednostek do niedawna „bogatyh” i gwałtownie tracących majątek. Bezdomność stała się w Polsce bardzo ważnym problemem społecznym.

Za osobę bezdomną w polskim porządku prawnym uznaje się nie zamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy oraz nie zameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę nie zamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Osoby bezdomne korzystające z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce

Lata	Liczba osób bezdomnych
2011	8
2012	10
I półrocze 2013	8

Dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce

Przedstawione w tabeli dane wskazują na to, iż liczba osób bezdomnych w latach 2011 – 2012 była na podobnym poziomie. Niepokojące jest natomiast to, że w pierwszym półroczu roku bieżącego z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało już 8 osób, a więc tyle samo co w 2011 roku – w ciągu całego roku.

Do najbardziej niekorzystnych zjawisk powodujących narastanie problemu należałoby zaliczyć przede wszystkim dziedziczne bezrobocie, patologię stosunków rodzinnych oraz marginalizację grup społecznych. Jednak to właśnie bezdomni stanowią najbardziej widoczną grupę żyjącą na marginesie społeczeństwa.

Śród przyczyn bezdomności do najczęściej wymienianych można zaliczyć: bezrobocie, eksmisje, rozpad rodziny, przemoc w rodzinie, niedostosowanie społeczne, uzależnienia,

„świadomy” wybór takiej drogi, choroby psychiczne, likwidacja hoteli pracowniczych oraz niedostateczna liczba mieszkań chronionych dla wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych.

Z kolei skutki społeczne tego zjawiska to przede wszystkim: bierność, niska samoocena, apatia, negatywne wzorce dla dzieci, brak możliwości zapewnienia dzieciom warunków prawidłowego rozwoju, utrudnienia w podjęciu i utrzymaniu pracy, osamotnienie, zanik ambicji, izolacja, postawa roszczeniowa, wzrastające poczucie krzywdy, pogorszenie stanu zdrowia, konflikty z prawem, niedożywienie, brak perspektyw oraz uzależnienia.

Każda osoba bezdomna stanowi ogromny problem dla służb lokalnych. Analiza dostępnych źródeł i dokumentów wykazuje, że osoby bezdomne z terenu gminy Warka to w większości osoby bezdomne z własnego wyboru nie przyjmujące lub przyjmujące z wielką niechęcią pomoc w formie umieszczenia ich w schroniskach dla bezdomnych. Warto zaznaczyć, że niejednokrotnie są to osoby przewlekle chore i co ważne niemal wszystkie osoby bezdomne mają problem alkoholowy, który stanowi główną przyczynę ich bezdomności.

2.10. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY WARKA

Problemy społeczne to ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenie dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz mogą być rozwiązane czy którym można jakoś zaradzić.

Problemy społeczne, ich przyczyny i skutki w Gminie Warka

Problem	Przyczyna	Skutek
Bezrobocie	<ul style="list-style-type: none"> - wygodnictwo, lenistwo, roszczeniowość, - niezaradność życiowa, - mało ofert pracy na rynku lokalnym, - trudności w podjęciu pracy ze względu na wiek, - niskie wykształcenie, - brak kwalifikacji, - mała aktywność w poszukiwaniu pracy, - konieczność sprawowania opieki nad osobami zależnymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - ubóstwo, - niskie dochody, - lęk przed zmianą, - uzależnienie od pomocy społecznej, - brak perspektyw, - przemoc w rodzinie, - alkoholizm, - migracja zawodowa, - stagnacja.

<p>Brak perspektyw dla ludzi młodych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - niskie wykształcenie, - brak kwalifikacji, - brak możliwości rozwijania zainteresowań, - brak dostępu do kultury. 	<ul style="list-style-type: none"> - powielanie wzorców, - brak rozwoju, - emigracja zawodowa, - niska stopa życiowa, - apatia, stagnacja, - wąskie myślenie, - wzrost patologii społecznych.
<p>Trudna sytuacja osób starszych i niepełnosprawnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nieporadność życiowa, - brak wsparcia ze strony rodziny, - choroby, - brak ofert spędzania czasu, - brak możliwości zapewnienia opieki całodobowej, - małe zainteresowanie społeczności lokalnej, - niskie dochody, - brak pomocy sąsiedzkiej, - trudności w przemieszczaniu się. 	<ul style="list-style-type: none"> - samotność osób starszych i niepełnosprawnych, - niskie wykształcenie i brak potrzebnych kwalifikacji, - brak ofert pracy na rynku lokalnym dla osób niepełnosprawnych, - zanikanie kontaktów międzypokoleniowych, - marginalizacja potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.
<p>Alkoholizm, przemoc w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - problemy osobiste, - brak pomocy, - dewiacja, - bezkarność, - ukrycie problemu, - wstydlivość tematu, - kontynuacja „złych nawyków”, - brak świadomości problemu, - brak pracy, brak zajęcia, - brak motywacji do poprawy własnej sytuacji, - brak perspektyw, - powielanie złych wzorców, - ubóstwo, - niskie dochody, - choroby alkoholowe, - niska samoocena, - powielanie wzorców, - nieumiejętność radzenia sobie z emocjami, - problemy w strukturze rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> - ubóstwo, - niska samoocena, - choroby alkoholowe, - przemoc w rodzinie, - powielanie wzorców, - rozpad rodziny – złe relacje, - problemy mieszkaniowe, - problemy w strukturze rodziny, - poczucie zagrożenia, - zahamowania w rozwoju emocjonalnym u dzieci .
<p>Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - niezaradność życiowa, - wielodzietność, - ubóstwo, - lenistwo, - niskie wykształcenie, - niska świadomość społeczna. 	<ul style="list-style-type: none"> - uzależnienie od pomocy społecznej, - wzrost patologii, - brak umiejętności organizacyjnych, - trudności w podjęciu pracy, - powielanie wzorców.

Ubóstwo	<ul style="list-style-type: none"> - brak wykształcenia, - brak pracy, - brak kwalifikacji, - niezaradność życiowa, - powielanie złych wzorców. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost patologii społecznych, - wykluczenie społeczne, - zacofanie, - izolacja - uzależnienie od pomocy społecznej.
----------------	--	---

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Przeprowadzona analiza problemów wyłoniła obraz najistotniejszych kwestii dotyczących lokalną społeczność.

Atuty i potencjał rozwojowy Gminy Warka

Według respondentów, gmina posiada atrakcyjne położenie krajobrazowe, bliskość rzeki, puszczy, lasu. Mieszkańcy cenią sobie bliskość dużych miast. Ludność lokalna zadowolona jest, że na terenie gminy żyje się bez pośpiechu, chaosu, „nerwówki” wielkiego miasta, panuje cisza.

Słabe strony Gminy Warka

Najczęściej wymienianą słabością gminy jest zła sytuacja mieszkaniowa; niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych. Zdaniem mieszkańców występują również duże bariery utrudniające pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, małe zaangażowanie społeczeństwa w życie gminy.

Szanse Gminy Warka

Jako szansę wskazywano przede wszystkim fakt, że w gminie nie rozwija się przemysł i transport uciążliwy dla środowiska naturalnego oraz zanieczyszczającego środowisko. Ponadto położenie regionu jest korzystne dla komunikacji, sieć dróg lokalnych jest dosyć dobrze powiązana z krajowymi.

Zagrożenia i szczególnie narażone grupy społeczne

Do najbardziej niepokojących stanów w gminie jej mieszkańcy zaliczają przede wszystkim fakt, że na terenie gminy nie zwiększa się dostępność do szkół ponadgimnazjalnych, szkół językowych a także brak szkół wyższych. Ponadto według respondentów wzrasta patologia, pogłębia się upadek „kultury pracy”. Bardzo dużym zagrożeniem jest niekorzystna sytuacja mieszkaniowa a także zjawisko nielegalnego zatrudnienia.

Za osoby, które w największym stopniu dotykają lokalne problemy społeczne, uznano młodzież, zwłaszcza tą poszukującą pracy oraz młode małżeństwa, dla których brak jest perspektyw pracy i mieszkania. Uznano również, że skutki problemów odczuwają rodziny alkoholików oraz rodziny najniżej uposażone. Wśród innych grup narażonych społecznie wymieniono ludzi starszych, którzy są bezradni wobec problemów jakie stwarza im życie

zwłaszcza na terenach wiejskich. Wymieniano również dzieci przede wszystkim te pochodzące z rodzin rozbitych, biednych, patologicznych.

2.11. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to analiza strategiczna pozwalająca na wygenerowanie z otoczenia szans rozwoju, a także zagrożeń hamujących działania na rzecz społeczności lokalnej. Mocne strony mogą oznaczać, że należy je nadal rozwijać i doskonalić, słabe zaś eliminować bądź zreorganizować.

Nazwa SWOT oznacza:

- mocne strony (S) – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną;
- słabe strony (W) – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną;
- szanse (O) – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów;
- zagrożenia (T) – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

UZALEŻNIENIA	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych, - działalność prewencyjna Policji, - gmina dysponuje środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak bazy leczenia odwykowego, - na terenie gminy nie istnieją organizacje pozarządowe zajmujące się osobami uzależnionymi, - dysfunkcjonalność rodziny, - łatwy dostęp do alkoholu dzieci i młodzieży, - niewystarczająca współpraca instytucji i organizacji, - brak nawyku pożytecznego spędzania wolnego czasu, - niewystarczająca działalność profilaktyczna, - brak świadomości trudnej sytuacji życiowej osób uzależnionych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - realizacja Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - uzależnienie traktowane jest jako problem społeczny, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój zjawiska wykluczenia społecznego, - rozpad więzi społecznych i zanik kontroli społecznej, - rozwój zjawiska wyuczzonej bezradności,

<ul style="list-style-type: none"> - skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych, - dostateczne wykorzystanie systemu informacyjnego, - zwiększenie współpracy instytucji z organizacjami pozarządowymi, - osiągnięcie lepszych wyników dydaktycznych i wychowawczych, - Grupa samopomocowa AA 	<ul style="list-style-type: none"> - obojętność wobec oferowanej pomocy, - powielanie negatywnych wzorców przez dzieci i młodzież, - gmina nie posiada wystarczających możliwości by sprostać potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień.
---	---

OSOBY STARSZE I NIEPEŁNOSPRAWNE

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - istnieje określony standard usług dla osób starszych i niepełnosprawnych, - środowisko, głównie wiejskie osób starszych i niepełnosprawnych jest zaangażowane w działalność samopomocy, - liczba pracowników w ośrodku pomocy społecznej zajmujących się również problematyką osób starszych i niepełnosprawnych jest wystarczająca, - potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych są dostatecznie rozpoznawalne w kontekście środowiska lokalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - bariery utrudniające pełny udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, - nie istnieje dostateczna baza rehabilitacyjna dla osób niepełnosprawnych, - oferta opieki nad niepełnosprawnymi jest niewystarczająca, - brak ofert instytucjonalnych na terenie Gminy (DDP,DPS) - infrastruktura nie jest dostosowana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, - działania podmiotów na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych nie są koordynowane, - brak dokładnego rozpoznania liczby osób niepełnosprawnych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - likwidacja barier architektonicznych, - możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej, - wzrost współpracy instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, - organizowanie spotkań integracyjnych, - umożliwienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa, - podejmowanie działań w zakresie upowszechniania w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw, - wzrost społecznej akceptacji, - rehabilitacja zawodowa i zatrudnienie osób niepełnosprawnych, - sektor publiczny współpracuje w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak wystarczającej akceptacji społecznej, - brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, - zjawisko wykluczenia społecznego, - niska świadomość społeczna dotycząca ludzi starszych i niepełnosprawnych, - wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze, - system prawny regulujący funkcjonowanie nowych form pomocy społecznej osób starszych nie stwarza szans na poprawę warunków życia, - wzrasta liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej, wymagających umieszczenia ich w DPS. - zwiększenie się liczby osób w wieku poprodukcyjnym, wymagająca wsparcia.

BEZROBOCIE

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości, - istnieją lokalne działania skierowane do osób bezrobotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wysoka skala i natężenie bezrobocia na terenie gminy, - długotrwałe bezrobocie zarówno kobiet jak i mężczyzn, - występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia, - osoby długotrwałe bezrobotne charakteryzuje niski poziom wykształcenia, - niedostatecznie rozwinięty potencjał organizacyjno-techniczny organizacji pozarządowych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - przestrzeganie zasad partnerstwa we współpracy między władzami gminy a organizacjami pozarządowymi, - wzrasta mobilność zawodowa i geograficzna, - osoby bezrobotne podnoszą swoje kwalifikacje. 	<ul style="list-style-type: none"> - programy dla bezrobotnych długotrwałe nie są powiązane z programami rozwoju zasobów ludzkich, przekwalifikowań i reorganizacją, - nie wzrasta dostępność kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich, - istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia.

BEZDOMNOŚĆ

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - współdziałanie różnych podmiotów w ramach pomocy bezdomnym, - dostateczne angażowanie służb do działań na rzecz osób bezdomnych, - informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak organizacji pozarządowych niosących pomoc bezdomnym, - gmina nie stosuje działań zapobiegających bezdomności, - brak struktury stacjonarnej i standaryzacji usług dla bezdomnych oraz odpowiedniej infrastruktury na poziomie lokalnym dla osób wychodzących z bezdomności, - brak zaplecza pomocowego (schronisk, jadłodajni, noclegowani).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - istnienie programów w zakresie budownictwa socjalnego, - dobrze rozwinięta współpraca z instytucjami, - społeczna akceptacja osób bezdomnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - istnienie zjawiska długotrwałego bezrobocia wśród osób bezdomnych, - system socjalny ma wpływ na problemy bezdomności gminy.

RODZINA DYSFUNKCYJNA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - współpraca instytucji zajmujących się rodziną, - prowadzenie działań socjalnych zapobiegających dysfunkcyjności rodzin, - możliwość aktywnego uczestnictwa w spotkaniach integracyjnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - występowanie uzależnień, przemocy, niezaradności życiowej, - powielanie przez młode pokolenia negatywnych wzorców społecznych wychowawczych przekazywanych przez rodziców,

<ul style="list-style-type: none"> - samorząd wspiera organizacje pozarządowe i grupy nieformalne pracujące na rzecz młodzieży i rodziny, - współpraca z asystentem rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> - duża liczba rodzin wielodzietnych o niskiej dochodowości, - brak różnorodności form wsparcia dla tych rodzin, - występowanie „eurosieroctwa”, - brak poradnictwa specjalistycznego dla rodzin znajdujących się w kryzysie, - ograniczone środki finansowe na realizację wszystkich potrzeb rodzin głównie na zadania zlecone, - brak placówek dla nieletnich i samotnych matek z dziećmi, - na terenie gminy nie są powoływane nowe organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - realizacja programów edukacyjno-profilaktycznych, - współpraca fachowców różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania dysfunkcyjności rodziny, - pedagogizacja rodziców, - wysoki poziom współpracy między M-GOPS a rodziną, - sprawny przepływ informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi, - wzmocnienie działań prewencyjnych, - zwiększenie pracy socjalnej w środowisku, - możliwość korzystania ze środków finansowych Unii Europejskiej, - dla kadry ośrodka pomocy społecznej doskonalenia zawodowe w dziedzinie pracy z dziećmi, młodzieżą i rodziną – asystent rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> - na terenie gminy występuje zjawisko uzależnienia od pomocy społecznej, wyuczonej bezradności, - rozpad więzi społecznych i zanik kontroli społecznej, - występowanie zjawisk zagrażających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, np. bezrobocie, uzależnienia, przemoc, ubóstwo, - nieświadomość wychowawcza rodziców, - złe wzorce przekazywane młodemu pokoleniu, - współpraca między szkołą a rodzicem jest niewystarczająca, - brak dostatecznej opieki medycznej w szkołach, - obojętność i brak poszanowania wobec obowiązujących norm prawnych i społecznych, - brak motywacji i zaangażowania w zmianę swojej trudnej sytuacji życiowej.

Respondenci, wskazując na osoby i instytucje, które mogą przyczynić się do rozwiązywania lokalnych problemów, zwrócili przede wszystkim uwagę na dominującą rolę Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Urzędu Miejskiego. Zauważyli jednocześnie pozytywne oddziaływanie Powiatowego Urzędu Pracy. Doceniono pracę organizacji pozarządowych i policji, a także pedagogów szkolnych i nauczycieli. Gdyby zaszła taka potrzeba, to właśnie w tych instytucjach poszukiwano by wsparcia.

2.12. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Dokonując diagnozy problemów społecznych na terenie Gminy wykorzystano z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, którymi dysponują:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy i inne, wykorzystano w dużym stopniu z bardzo wskazanych – przy sporządzaniu analiz diagnostycznych – źródeł wywołanych tj. badań ankietowych i analizy SWOT.

Dopiero sumując powyższe, nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu lokalnego, wynikający z regulacji prawnych, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego, a jest treścią części programowej niniejszego dokumentu.

Najważniejszymi problemami, dla których należy zaprogramować działania, są:

- pogłębiający się obszar ubóstwa stwarza zagrożenie dla poprawnie funkcjonującej wspólnoty lokalnej a wynikający przede wszystkim z bezrobocia, które uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupy mieszkańców;
- rodzina powinna zapewniać swoim członkom oparcie i pomoc, może to zrobić tylko silna rodzina, w związku z czym wszelkie problemy opiekuńczo-wychowawcze osłabiające ją powinny być wcześniej rozpoznawane. Polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka;
- uzależnienia, w szczególności choroba alkoholowa, jest jednym z problemów społecznych na terenie gminy. Stając się przyczyną szeregu negatywnych zjawisk, a szczególnie przemocy domowej, skutecznie ogranicza wydolność rodzin dotkniętych tym problemem;
- zwiększająca się liczba osób w wieku poprodukcyjnym stwarza konieczność zapewnienia w najbliższych latach odpowiednich usług wzmacniających i wspierających tę grupę społeczną. Wraz ze starzeniem się lokalnej społeczności zwiększa się liczba osób niepełnosprawnych;
- jakość świadczonych usług społecznych powinna ulegać poprawie, także poprzez współdziałanie z organizacjami pozarządowymi.

–

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Każdą strategię powinna charakteryzować jedna główna cecha – elastyczność na etapie jej wdrażania. Oznacza to, że cele i zadania w strategii powinny być stale monitorowane i weryfikowane w zależności od szybko zmieniającego się otoczenia zewnętrznego, jak również

zasobów gminy i potrzeb jej mieszkańców. Jest to podstawowy element procesu wdrażania planu strategicznego. Możliwość wprowadzania zmian w dokumencie strategii, jej regularna aktualizacja ma zachować ciągłość jej realizacji, świadczy o tym, że strategia ta „żyje”, dzięki czemu możliwe staje się osiągnięcie celów przyjętych w trakcie jej tworzenia. Tylko w takiej sytuacji można mówić o sukcesie planowania strategicznego na szczeblu lokalnym.

W tej części strategii zawarte są programy szczegółowe polityki i pomocy społecznej, przeznaczone do realizacji na terenie gminy. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań.

3.1 MISJA STRATEGII

Misja strategii ma systematyczne podejście do rozwiązywania problemów społecznych w celu przeciwdziałania marginalizacji, wykluczeniu społecznemu i patologiom społecznym oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

3.2 ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI STRATEGICZNYMI

Gmina Warka zapewnia swoim mieszkańcom warunki do samorealizacji oraz przeciwdziałania marginalizacji społecznej poprzez:

- redukowanie zjawiska ubóstwa i budowanie systemu wsparcia na rzecz osób bezrobotnych;
- budowę zintegrowanego systemu pomocy dziecku oraz rodzinie poprzez umacnianie podstawowych funkcji rodziny z uwzględnieniem rodzin niepełnych i wielodzietnych;
- aktywne formy przeciwdziałania negatywnym skutkom uzależnień oraz bieżące rozwiązywanie problemów uzależnień wśród społeczności lokalnej;
- poprawę warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych, starszych i samotnych w społeczności lokalnej oraz integracja społeczna;
- zwiększanie jakości świadczonej pomocy w oparciu o partnerską współpracę z organizacjami pozarządowymi.

3.3 CELE I KIERUKI DZIAŁAŃ

W trakcie wyboru priorytetów strategii kierowano się następującymi kryteriami:

- koniecznością prowadzenia działań zapobiegającym zagrożeniom oraz promocji działań umożliwiających wczesną identyfikację zagrożeń;

- koniecznością prowadzenia działań wyrównawczych, kompensujących gorsze warunki życiowe obywateli;
- koniecznością prowadzenia działań na rzecz rozwiązywania problemów grup szczególnego ryzyka, które są bardziej podatne na wzrost ubóstwa i wykluczenia społecznego;
- koniecznością uświadamiania i aktywizowania wszystkich podmiotów i organizacji ze sfery polityki, gospodarki i życia społecznego do działań na rzecz realizacji celów strategii.

Celem głównym strategii jest dążenie do poprawy standardu życia wszystkich członków społeczności, do zapewnienia mieszkańcom Gminy warunków sprzyjających osobistemu rozwojowi, wzrostu produktywnego zatrudnienia oraz eliminacji negatywnych zjawisk dotyczących mieszkańców, ich rodzin i całych społeczności, tj. ubóstwa, patologii oraz wszelkich form dyskryminacji i wykluczenia społecznego.

W strategii rozwiązywania problemów społecznych zmierza się nie tylko do łagodzenia skutków trudnej sytuacji klientów pomocy społecznej, lecz także do usuwania przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej. Zakłada się szersze włączenie Ośrodka Pomocy Społecznej w życie i problemy społeczności lokalnych w poszczególnych obszarach pracy socjalnej.

Realizacja strategii przewiduje współpracę różnych instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej a także instytucji działających w zakresie polityki społecznej, takich jak: edukacja, służba zdrowia, sądownictwo.

Główne cele:

Problem: *Pogłębiający się obszar ubóstwa stwarza zagrożenie dla poprawnie funkcjonującej wspólnoty lokalnej, a wynikający przede wszystkim z bezrobocia, które uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupy mieszkańców.*

Cel strategiczny 1

Redukowanie zjawiska ubóstwa i budowanie systemu wsparcia na rzecz osób bezrobotnych

Cele szczegółowe i kierunki działań:

- rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa i poprawy warunków życia osób i rodzin żyjących w biedzie:
 - diagnoza potrzeb i możliwości wsparcia osób i rodzin żyjących w niedostatku;
 - udzielanie wsparcia materialnego;

- aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie inicjowania i promowania samopomocowych form wspierania osób i rodzin ubogich;
 - tworzenie i realizacja programów na rzecz pomocy osobom i rodzinom żyjącym w ubóstwie;
 - współpraca z instytucjami i organizacjami charytatywnymi w zakresie pomocy rzeczowej osobom najuboższym.
- b) tworzenie warunków wychodzenia z bezdomności i zapobieganie przechodzenia osób ubogich w stan bezdomności:
- systematyczne monitorowanie zjawiska bezdomności na terenie gminy;
 - rozszerzanie pracy socjalnej na rzecz osób bezdomnych bądź zagrożonych bezdomnością;
 - zapewnienie osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.
- c) przeciwdziałanie zjawisku długotrwałego bezrobocia i eliminowanie jego negatywnych skutków:
- praca socjalna z bezrobotnym i jego rodziną;
 - współpraca w Powiatowym Urzędem Pracy;
 - organizacja prac społeczno-użytecznych;
 - wspieranie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych;
 - wspieranie bezrobotnych w nabywaniu umiejętności i kompetencji zawodowych;
 - zabezpieczenie pomocy materialnej osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem.

Problem: *Rodzina powinna zapewniać swoim członkom oparcie i pomoc, może to zrobić tylko silna rodzina, w związku z czym wszelkie problemy opiekuńczo-wychowawcze osłabiające ją powinny być wcześniej rozpoznawane. Polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka.*

Cel strategiczny 2

Budowa zintegrowanego systemu pomocy dziecku oraz rodzinie z uwzględnieniem rodzin niepełnych i wielodzietnych.

Cele szczegółowe i kierunki działań:

- a) wspieranie rodzin z dziećmi w prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku:

- wsparcie finansowe rodzin żyjących w niedostatku;
- systematyczna praca socjalna z rodziną;
- tworzenie placówek wsparcia dziennego (tworzenie świetlic środowiskowych);
- prowadzenie poradnictwa dla rodziców wymagających pomocy w zakresie wypełniania funkcji wychowawczej;
- pomoc rodzicom zagrożonym pozbawieniem lub ograniczeniem władzy rodzicielskiej poprzez wprowadzenie pracy asystenta rodziny;
- tworzenie warunków dla działań rodzin wspierających;
- organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży;
- tworzenie i wdrażanie 3-letnich programów wspierania rodziny;
- współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją;
- rozszerzenie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego;
- organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Problem: *Uzależnienia, w szczególności choroba alkoholowa, jest jednym z problemów społecznych na terenie gminy. Stając się przyczyną szeregu negatywnych zjawisk, a szczególnie przemocy domowej, skutecznie ogranicza wydolność rodzin dotkniętych tym problemem.*

Cel strategiczny 3

Prowadzenie aktywnych form przeciwdziałania negatywnym skutkom uzależnień oraz bieżące rozwiązywanie problemów uzależnień wśród społeczności lokalnej

Cele szczegółowe i kierunki działań:

- a) profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych:
 - wdrażanie i realizacja Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania GKRPA;
 - prowadzenie i rozwój Punktu Konsultacyjnego;
 - zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych;
 - tworzenie świetlic socjoterapeutycznych, opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z rodzin uzależnionych;
 - organizowanie wypoczynku letniego i właściwego zagospodarowania wolnego czasu dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.

- b) profilaktyka i rozwiązywanie problemów wynikających z używania narkotyków, innych używek i środków odurzających:
- diagnoza występowania problemu;
 - wdrożenie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
 - realizacja programów profilaktycznych skierowanych głównie do dzieci i młodzieży w szkołach;
 - zapewnienie dostępu do poradnictwa i różnych form pomocy dla osób uzależnionych.
- c) pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej:
- wdrożenie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochronie Jej Ofiar;
 - realizacja procedury „Niebieskiej Karty”;
 - podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem;
 - wspieranie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego;
 - zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy;
 - zwiększenie dostępności pomocy oraz skuteczności działań interwencyjnych.

Problem: *Zwiększająca się liczba osób w wieku poprodukcyjnym stwarza konieczność zapewnienia w najbliższych latach odpowiednich usług wzmacniających i wspierających tę grupę społeczną. Wraz ze starzeniem się lokalnej społeczności zwiększa się liczba osób niepełnosprawnych.*

Cel strategiczny 4

Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych, starszych i samotnych w społeczności lokalnej oraz integracja społeczna

Cele szczegółowe i kierunki działań:

- a) rozwijanie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu ludzi starszych:
- tworzenie i wdrażanie programów na rzecz aktywizacji ludzi starszych i integracji ze środowiskiem;
 - współpraca z instytucjami, organizacjami, kościołem w zakresie pomocy osobom starszym;
 - wspieranie rozwoju wolontariatu na rzecz osób starszych.
- b) poprawa jakości życia osób starszych:

- rozwój pracy socjalnej z osobami starszymi;
 - umożliwienie osobom starszym uczestnictwa w imprezach i spotkaniach integracyjnych;
 - rozszerzanie oferty usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby starszej i chorej.
- c) poprawa funkcjonowania i jakości życia osób niepełnosprawnych:
- umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym,
 - wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Problem: *Jakość świadczonych usług społecznych powinna ulegać poprawie, także poprzez współdziałanie z organizacjami pozarządowymi.*

Cel strategiczny 5

Zwiększanie jakości świadczonej pomocy w oparciu o partnerską współpracę z organizacjami pozarządowymi

Cele szczegółowe i kierunki działań:

- a) monitoring problemów społecznych:
- systematyczne analizowanie istniejących zagrożeń społecznych;
 - podnoszenie jakości usług świadczonych przez instytucje samorządowe poprzez systematyczne szkolenie kadry i zwiększanie zatrudniani o etaty specjalistów.
- b) ocena współpracy organizacji pozarządowych na terenie gminy:
- współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie systematycznego monitorowania problemów społecznych na terenie gminy i skutecznego na nie reagowania;
 - zwiększanie dostępu do informacji o działalności organizacji pozarządowych na terenie gminy poprzez spotkania z lokalnymi organizacjami oraz Radami Sołeckimi.

3.4 HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII

Harmonogram, który został przedstawiony jest planem działań, które należy podejmować w celu rozwiązywania problemów społecznych Gminy Warka na lata 2014 – 2020. Nie zawiera on informacji o sposobie finansowania zadań, ponieważ czasookres realizacyjny poszczególnych zadań jest odległy w czasie i nie da się go do końca przewidzieć.

Określenie sposobów i źródeł finansowania zadań będzie następowało w ramach opracowywania rocznych budżetów poszczególnych jednostek, a możliwe jest także występowanie po środki zewnętrzne z innych źródeł takich jak: budżet państwa, środki unijne, itp.

Raport z przebiegu realizacji strategii Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce składa Radzie Miejskiej w Warce raz w roku, w terminie do 30 kwietnia za rok poprzedni.

Szczegółowy harmonogram działań realizacji strategii stanowi załącznik Nr 1.

3.4 PRIORYTETY STRATEGII I WSKAŹNIKI ICH REALIZACJI

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą się pojawić poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, a z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

3.5 WDRAŻANIE STRATEGII I MONITORING

Przewidziane źródła finansowania strategii to:

- środki strukturalne Unii Europejskiej;
- środki z funduszy krajowych;
- środki z budżetu państwa;
- środki innych partnerów przedsięwzięcia;
- środki własne samorządu.

Możliwości zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju Gminy zależą będą od następujących czynników:

- wielkości środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce, zwłaszcza w nowej perspektywie programowania;

- zasad podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa w ramach Narodowego Planu Rozwoju;
- zdolności przygotowania i realizacji konkretnych projektów w sferze społecznej przez Gminę Warca;
- budowanie partnerstwa podmiotów uczestniczących w unijnych programach i procesie wdrażania strategii;
- wielkości zarezerwowanych w budżecie Gminy środków na promocję i przygotowanie projektów rozwojowych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

- Rada Miejska i Urząd Miejski;
- jednostki organizacyjne Samorządu Gminnego, w tym Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- organizacje pozarządowe.

Partnerzy:

- instytucje samorządowe;
- organizacje pozarządowe ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Warca obejmuje zasięgiem siedem lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach. Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym dokumencie dotyczą najistotniejszych problemów na terenie gminy. Osiągnięcie oczekiwanych rezultatów będzie w dużym stopniu zależało od powszechnej akceptacji strategii przez wszystkich sojuszników podejmowanych działań pomocowych. Skuteczna realizacja ustalonych zadań będzie możliwa poprzez opracowanie, wdrażanie i monitorowanie budowanych w oparciu o strategię szczegółowych programów operacyjnych.

Proponuje się by realizatorami strategii w rozwiązywaniu problemów społecznych i koordynatorami programów byli:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warce;
- Powiatowy Urząd Pracy w Grójcu;
- Urząd Miejski w Warce;
- Komisariat Policji w Warce;
- Rada Miejska w Warce;
- Organizacje pozarządowe.

- Centrum Sportu i Rekreacji
- Jednostka kulturalna : Dworek na Długiej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu
- Szkoły

4. ZAKOŃCZENIE

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Warka na lata 2014-2020 będzie miała wpływ na wdrożenie w Gminie Warka nowoczesnego modelu polityki społecznej. Strategia kieruje działania władz samorządowych i jednostek organizacyjnych, w tym Ośrodka Pomocy Społecznej na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego systemu pomocy i integracji działań strukturalnych, inwestycyjnych, rozwojowych, jest najlepszą możliwością poprawy sytuacji wielu osób i rodzin, a także zaktywizowania wielu grup podlegających wykluczeniu społecznemu.

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytycznymi w niniejszym dokumencie z celami strategicznymi i kierunkami działań. W szczególności powinny je rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie jak i dokumentów wieloletnich m.in.:

- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- System Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną;
- Program Wspierania Rodziny;
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochronie Jej Ofiar;
- Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Strategia została opracowana we współpracy z Urzędem Miejskim w Warce, jednostkami organizacyjnymi z terenu Gminy Warka, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu, Powiatowym Urzędem Pracy w Grójcu czyli z jednostkami mającymi wpływ na kształtowanie lokalnej polityki społecznej.

Załącznik Nr 1 do
STRATEGII ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WARKA NA LATA 2014 – 2020

HARMONOGRAM REALIZACJI GŁÓWNEGO CELU STRATEGICZNEGO NR 1

Redukowanie zjawiska ubóstwa i budowanie systemu wsparcia na rzecz osób bezrobotnych

lp	Cele szczegółowe	Zadania	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Realizatorzy
1	Rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa i poprawy warunków życia osób i rodzin żyjących w biedzie.	- diagnoza potrzeb i możliwości wsparcia osób i rodzin żyjących w niedostatku,	X	X	X	X	X	X	X	- M-GOPS w Warce
		- udzielanie wsparcia materialnego,	X	X	X	X	X	X	X	- M-GOPS w Warce
		- tworzenie i realizacja programów na rzecz pomocy osobom i rodzinom żyjącym w ubóstwie,	X	X	X	X	X	X	X	- M-GOPS w Warce
		- współpraca z instytucjami i organizacjami charytatywnymi w zakresie pomocy rzeczowej osobom								

		najuboższym.	X	X	X	X	X	X	X	- M-GOPS w Warce
2	Tworzenie warunków wychodzenia z bezdomności i zapobieganie przechodzenia osób ubogich w stan bezdomności.	- systematyczne monitoringi zjawiska bezdomności na terenie gminy,	X	X	X	X	X	X	X	- Komisariat Policji w Warce
		- rozszerzanie pracy socjalnej na rzecz osób bezdomnych bądź zagrożonych bezdomnością,	X	X	X	X	X	X	X	- M-GOPS w Warce
		-zapewnienie osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.	X	X	X	X	X	X	X	- M-GOPS w Warce
3	Przeciwdziałanie zjawisku długotrwałego bezrobocia i eliminowanie jego	- praca socjalna z osobą bezrobotną i jego rodziną,	X	X	X	X	X	X	X	- M-GOPS w Warce

negatywnych skutków.	-organizacja prac społeczno-użytecznych,	X	X	X	X	X	X	X	X	- PUP w Grójcu
	- wspieranie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych,	X	X	X	X	X	X	X	X	- PUP w Grójcu - M-GOPS w Warce
	- wspieranie bezrobotnych w nabywaniu umiejętności i kompetencji zawodowych,	X	X	X	X	X	X	X	X	- PUP w Grójcu - M-GOPS w Warce
	- zabezpieczenie pomocy materialnej osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem.	X	X	X	X	X	X	X	X	- M-GOPS w Warce

HARMONOGRAM REALIZACJI GŁÓWNEGO CELU STRATEGICZNEGO NR 2

Budowa zintegrowanego systemu pomocy dziecku oraz rodzinie z uwzględnieniem rodzin niepełnych i wielodzietnych

l.p	Cele szczegółowe	Zadania	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2010	Realizatorzy
1	Wspieranie rodzin z dziećmi w prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku.	<p>- wsparcie finansowe rodzin żyjących w niedostatku,</p> <p>- systematyczna praca socjalna z rodziną,</p> <p>- prowadzenie poradnictwa dla rodziców wymagających pomocy w zakresie wypełniania funkcji wychowawczej,</p>	X	X	X	X	X	X	X	<p>- M-GOPS w Warce</p> <p>- M-GOPS w Warce</p> <p>- M-GOPS w Warce,</p> <p>- PPP w Warce</p> <p>- Placówki Oświatowe z terenu Gminy Warka (Pracownik ds.Oświaty Urzędu</p>

										Miejskiego w Warce)
		- pomoc rodzicom zagrożonym pozbawienia lub ograniczenia władzy rodzicielskiej poprzez wprowadzenie pracy asystenta rodziny,	X	X	X	X	X	X	X	- M-GOPS w Warce
		- tworzenie warunków dla działań rodzin wspierających,	X	X	X	X	X	X	X	- PCPR w Grójcu - M-GOPS w Warce
		- organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,	X	X	X	X	X	X	X	- Cesir w Warce, - Jednostka Kultury „Dworek na Długiej” w Warce, - Świetlice opiek-wych.,

		- organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	X	X	X	X	X	X	X	w Warce) - Świetlice opiek-wych - M-GOPS w Warce, - Cesir w Warce, -Jednostka Kultury „Dworek na Długiej” w Warce, - PCPR w Grójcu, - Świetlice opiek-wych., - Kościoły -Organizacje pozarządowe - Placówki Oświatowe
--	--	--	---	---	---	---	---	---	---	---

											z terenu Gminy Warka (Pracownik ds. Oświaty Urzędu Miejskiego w Warce)
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

HARMONOGRAM REALIZACJI GŁÓWNEGO CELU STRATEGICZNEGO NR 3

Prowadzenie aktywnych form przeciwdziałania negatywnym skutkom uzależnień oraz bieżące rozwiązywanie problemów uzależnień wśród społeczności lokalnej.

lp	Cele szczegółowe	Zadania	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Realizatorzy
1	Profilaktyka i rozwiązywanie	- realizacja zadań wynikających z Gminnego Programu Rozwiązywania	X	X	X	X	X	X	X	- Urząd Miejski

	<p>problemów alkoholowych.</p>	<p>Problemów Alkoholowych,</p>								<p>w Warce, - Cesir w Warce, - Jednostka Kultury „Dworek na Długiej” w Warce, - M-GOPS w Warce, - GKRPA w Warce, - Placówki Oświatowe z terenu Gminy Warka (Pracownik ds. Oświaty Urzędu Miejskiego w Warce), - Komisariat Policji w Warce,</p>
--	--------------------------------	--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	---

		- prowadzenie Punktu Konsultacyjnego,	X	X	X	X	X	X	X	- Ośrodki Zdrowia. - M-GOPS w Warce
		- organizowanie wypoczynku letniego i właściwego zagospodarowania wolnego czasu dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym	X	X	X	X	X	X	X	- M-GOPS w Warce, - Cesir w Warce, - Jednostka Kultury „Dworek na Długiej” w Warce, - PCPR w Grójcu, - Świetlice opiek-wych, - Kościoły

		<p>- realizacja programów profilaktycznych skierowanych głównie do dzieci i młodzieży,</p> <p>- zapewnienie dostępu do poradnictwa i różnych form pomocy dla osób</p>	X	X	X	X	X	X	X	<p>urzędu Miejskiego w Warce)</p> <p>- Komisariat Policji w Warce,</p> <p>- Jednostka Kultury „dworek na Długiej” w Warce</p> <p>- Placówki Oświatowe z terenu Gminy Warka (Pracownik ds. Oświaty Urzędu Miejskiego w Warce),</p> <p>- świetlice opiek-wych,</p> <p>- M-GOPS</p>
--	--	---	---	---	---	---	---	---	---	--

		uzależnionych.	X	X	X	X	X	X	X	w Warce, - Ośrodki zdrowia.
3	Pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej.	- realizacja zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochronie Jej ofiar,	X	X	X	X	X	X	X	- M-GOPS w Warce, - GKRPA w Warce, - Komisariat Policji w Warce, - Ośrodki Zdrowia, - Placówki Oświatowe z terenu Gminy Warka, - Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, - Sąd Rejonowy

		- realizacja procedury „Niebieskiej Karty”,	X	X	X	X	X	X	X	X	<p>w Grójcu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS w Warce (Z I), - GKRPA w Warce, - Placówki Oświatowe z terenu Gminy Warka, - Komisariat Policji w Warce, - Sąd Rejonowy w Grójcu, - Ośrodki Zdrowia, Stowarzyszenia i organizacje
--	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

		- podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem.	X	X	X	X	X	X	X	pozarządowe - M-GOPS w Warce, - Placówki Oświatowe z terenu Gminy Warka (Pracownik ds.Oświaty Urzędu Miejskiego w Warce), - świetlice opiek-wych, - Ośrodki Zdrowia
--	--	--	---	---	---	---	---	---	---	---

HARMONOGRAM REALIZACJI GŁÓWNEGO CELU STRATEGICZNEGO NR 4

Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych, starszych i samotnych w społeczności lokalnej oraz integracja społeczna.

l.p.	Cele szczegółowe	Zadania	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Realizatorzy
1	Rozwijanie działań zapobiegających wykluczeniu ludzi starszych.	<p>- tworzenie i wdrażanie programów na rzecz aktywizacji ludzi starszych i integracji ze środowiskiem,</p> <p>- wspieranie rozwoju wolontariatu na rzecz osób starszych.</p>	X	X	X	X	X	X	X	<p>- Cesir w Warce,</p> <p>Stowarzyszenie W.A.R.K.A.</p> <p>- Cesir w Warce,</p> <p>- Placówki Oświatowe z terenu Gminy Warka</p>
2	Poprawa jakości życia osób starszych.	<p>- rozwój pracy socjalnej z osobami starszymi,</p> <p>- umożliwienie osobom starszym uczestnictwa w imprezach i spotkaniach integracyjnych,</p>	X	X	X	X	X	X	X	<p>- M-GOPS w Warce</p> <p>- Urząd Miejski w Warce</p>

		- rozszerzenie oferty usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby starszej i chorej.	X	X	X	X	X	X	X	- Cesir w Warce, - Jednostka Kultury „Dworek na Długiej” w Warce, Stowarzyszenie W.A.R.K.A - M-GOPS w Warce
3	Poprawa funkcjonowania i jakości życia osób niepełnosprawnych.	- umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym, - wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,	X	X	X	X	X	X	X	- Urząd Miejski w Warce, - WTZ w Warce, - PCPR w Grójcu, - Placówki Oświatowe z terenu Gminy Warka

											(Pracownik ds. Oświaty Urzędu Miejskiego w Warce), - WTZ w Warce
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

HARMONOGRAM REALIZACJI GŁÓWNEGO CELU STRATEGICZNEGO NR 5

Zwiększanie jakości świadczonej pomocy w oparciu o partnerską współpracę z organizacjami pozarządowymi.

l.p	Cele szczegółowe	Zadania	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Realizatorzy
1	Monitoring problemów społecznych.	- systematyczne analizowanie istniejących zagrożeń społecznych,	X	X	X	X	X	X	X	- Urząd Miejski w Warce, - M-GOPS w Warce,

											<ul style="list-style-type: none"> - PUP w Grójcu, - Placówki Oświatowe z terenu Gminy Warka (Pracownik ds. Oświaty Urzędu Miejskiego w Warce , - Ośrodki Zdrowia
		<ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie jakości usług świadczonych przez instytucje samorządowe poprzez systematyczne szkolenie kadry i zwiększanie zatrudnienia o etaty specjalistów. 	X	X	X	X	X	X	X	X	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miejski w Warce, - M-GOPS w Warce, -ośrodki Zdrowia,

										<p>- Placówki Oświatowe z terenu Gminy Warka (Pracownik ds. Oświaty Urzędu Miejskiego w Warce),</p> <p>- PUP w Grójcu</p>
2	Ocena współpracy organizacji pozarządowych na terenie gminy.	<p>- współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie systematycznego monitorowania problemów społecznych na terenie gminy i skutecznego na nie reagowania,</p> <p>- zwiększenie dostępu do informacji o działalności organizacji pozarządowych na terenie gminy poprzez spotkania z lokalnymi organizacjami oraz Radami Sołeckimi.</p>	X	X	X	X	X	X	X	<p>- Urząd Miejski w Warce,</p> <p>- M-GOPS w Warce</p>

Legenda:

M-GOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PPP- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej

CESIR – Centrum Sportu i Rekreacji

ZI – Zespół Interdyscyplinarny